

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ความร่วมมือระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา
กับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศ
ในสถานการณ์วิกฤต : กรณีศึกษาความร่วมมือกับพระธรรมทูต
สายประเทศอินเดีย-เนปาล ในการช่วยเหลือคนไทย
ในอินเดียในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ปี 2563

จัดทำโดย นายเกษมสันต์ ทองศิริ
รหัส 14026

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 14 ปี 2565
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ความร่วมมือระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กับองค์กรที่ไม่ใช่
หน่วยงานราชการในต่างประเทศ ในสถานการณ์วิกฤต : กรณีศึกษาความร่วมมือ
กับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ในการช่วยเหลือคนไทยในอินเดีย
ในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ปี 2563

จัดทำโดย นายเกษมสันต์ ทองศิริ
รหัส 14026

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 14 ปี 2565
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. พลอย สীবวิเศษ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต อุ่ม เมาลานนท์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในปี 2563 การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ส่งผลกระทบต่อประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลก เนื่องจากรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ออกมาตรการ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาด เป็นผลให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยทั่วโลกซึ่งมีภารกิจดูแลและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศตามนโยบายการทูตเพื่อประชาชนต้องรับมือกับสถานการณ์วิกฤตดังกล่าว ซึ่งกระทบต่อคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศโดยเฉพาะคนไทยบางส่วน ที่มีความจำเป็นต้องเดินทางกลับไทยแต่ไม่สามารถเดินทางได้หรือประสบความยากลำบากอันเกิดจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา เผชิญความท้าทายในการช่วยเหลือดูแลคนไทย ทั้งกลุ่มพำนักระยะยาวและกลุ่มพำนักระยะสั้นในการประสานงานนำคนไทยที่แสดงความประสงค์กับสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา เพื่อขอเดินทางกลับไทย ทั้งนี้ แม้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ประสบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในระหว่างปฏิบัติภารกิจ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยหลายประการมีส่วนสำคัญที่ทำให้ภารกิจดังกล่าวสำเร็จลุล่วงด้วยดี การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยข้างต้น จึงมีความสำคัญเพื่อแสวงหาคำตอบและเป็นบทเรียนสำหรับสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และหน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศในการดำเนินภารกิจนโยบายการทูตเพื่อประชาชนในสถานการณ์วิกฤต

รายงานการศึกษานี้ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศอินเดีย ซึ่งสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้ประสบ ทั้งปัจจัยภายนอกองค์กรและปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินการ โดยใช้ทฤษฎีการบริหารจัดการภาวะวิกฤตเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

ผลการศึกษาทำให้เห็นถึงการนำหลักการบริหารจัดการในสภาวะวิกฤตมาใช้ในการดำเนินการของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และความร่วมมือของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศ มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนภารกิจช่วยเหลือคนไทยกลับประเทศภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ดังนั้น สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา จึงควรส่งเสริมความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศควรให้ความสำคัญกับการแสวงหาเครือข่ายกับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศตามความเหมาะสม เนื่องจากเครือข่ายและความสัมพันธ์กับองค์กรในลักษณะดังกล่าว มีประโยชน์อย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์วิกฤต นอกจากนี้ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่

ยังต้องตระหนักถึงการบริหารจัดการสถานการณ์ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและงบประมาณ และการถอดบทเรียนการรับมือสถานการณ์วิกฤตในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย

ผู้เขียนหวังว่า การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้หน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศนำไปปรับใช้เพื่อเตรียมความพร้อมและรับมือกับสถานการณ์วิกฤต ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้รายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้สำเร็จลุล่วง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. พลอย สืบวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เอกอัครราชทูต อู๋ เมลาลานนท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันัสพรประสิทธิ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแนวทางการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล ตลอดจนข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำให้รายงานการศึกษาส่วนบุคคลเสร็จสิ้นลงได้ในระยะเวลาอันจำกัด

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาในช่วงที่ผู้เขียนประจำการที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมือง กัลกัตตา ได้แก่ นางสาวสวียา สันติพิทักษ์ อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและผู้นำนโยบายในช่วงสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 และกรุณาให้สัมภาษณ์ซึ่งทำให้รายงานการศึกษานี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ นางสาวอัจฉราพรรณ ยาวะประภาส กงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ซึ่งได้ให้คำแนะนำและสนับสนุนให้เข้าอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูตรุ่นที่ 14 ในปี 2565 และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ได้ทำงานร่วมกันในช่วงที่ผู้เขียนประจำการที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาในปัจจุบัน ได้แก่ นายตามพ์ บุญธรรม อธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา นางสาววนาลี โล่ห์เพชร รองอธิบดีกรมเอเชียใต้ฯ และนางวิภาวี รังสิมาภรณ์ ผู้อำนวยการกองเอเชียใต้และเอเชียกลาง ที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการเข้าอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) รุ่นที่ 14 และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่กองเอเชียใต้และเอเชียกลางทุกท่านที่ช่วยสนับสนุนและให้กำลังใจในช่วงระหว่างการอบรม

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณพระมหานิกัณท์ ญาณวีโร เลขาธิการเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย และพระครูปลัดโพธิวงศ์วัฒน์ เจ้าอาวาสวัดไทยราชทูต 609 รัฐเบงกอล ตะวันตก ประเทศอินเดีย ที่ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการและเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้การอบรมหลักสูตร นบท. รุ่นที่ 14 และการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลประสบความสำเร็จด้วยดี

ที่สำคัญยิ่ง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสวัสดิ์ ทองศิริ และคุณแม่วนิดา ทองศิริ ที่สนับสนุนและให้กำลังใจในช่วงการอบรมหลักสูตร นบท. รุ่นที่ 14 และตลอดระยะเวลาการรับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศ และขอขอบคุณ คุณลลิตา พุ่มแก้ว ที่เป็นกำลังใจให้เสมอมา

ท้ายนี้ ผู้เขียนมีความหวังว่า ผลการศึกษาฉบับนี้จะมีส่วนในการส่งเสริมภารกิจของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ด้านการทูตเพื่อประชาชนและการดูแลคนไทยในต่างประเทศต่อไป ทั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้

เกษมสันต์ ทองศิริ

กันยายน 2565

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการศึกษา	3
1.3 สมมติฐานการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	3
1.5 วัตถุประสงค์การศึกษา	3
1.6 ประโยชน์ของการศึกษา	4
1.7 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดทฤษฎี	6
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
2.3 สรุปกรอบแนวคิด	10
บทที่ 3 ผลการศึกษา	12
3.1 ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในช่วงสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอินเดีย	12
3.2 การศึกษาปัจจัยของความสำเร็จในการช่วยเหลือคนไทยในสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19	14
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	22
4.1 สรุปผลการศึกษา	22
4.2 ข้อเสนอแนะ	23
บรรณานุกรม	27
ภาคผนวก	29
ก ประกาศและมาตรการควบคุมโควิด-19 ของไทยและอินเดีย	30
ข แผนช่วยเหลือคนไทยของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กรณีการระบาดของโควิด-19	36
ค คำถามประกอบการสัมภาษณ์	40
ประวัติผู้เขียน	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของปัญหา

อินเดียเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์กับไทย โดยความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศมีมาอย่างยาวนานและเชื่อมโยงกันโดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม ศาสนา วรรณกรรมและศิลปะแขนงต่าง ๆ

ปัจจุบัน คณะผู้แทนทางทูตและกงสุลของไทยที่ตั้งอยู่ในอินเดียมี 4 แห่ง ได้แก่ (1) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี (2) สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา (3) สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ และ (4) สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองเจนไน

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ตั้งอยู่ในรัฐเบงกอลตะวันตก ทางภาคตะวันออกของ อินเดีย ดูแลรับผิดชอบรัฐในเขตอาณา 5 รัฐ และดินแดนสหภาพหมู่เกาะ 1 แห่ง¹ ทั้งนี้ ภารกิจด้าน กงสุลและการดูแลคนไทยของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา เกี่ยวข้องกับคนไทยซึ่งส่วนใหญ่ พำนักอาศัยในรัฐเบงกอลตะวันตกและรัฐพิหาร โดยในรัฐเบงกอลตะวันตกเป็นนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนประจำในเมืองกัลกัตตาและเมืองดาร์จีลิง และคนไทย ที่ประกอบอาชีพในสถานประกอบการและธุรกิจเอกชน รวมถึงคนไทยที่มีครอบครัวเป็นคนอินเดีย ในรัฐพิหาร มีพระภิกษุสงฆ์ แม่ชี และอาสาสมัครดูแลวัด ซึ่งพำนักอยู่ในวัดและสำนักสงฆ์ในรัฐพิหาร รวมคนไทยที่พำนักระยะยาวในเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ฯ จำนวนประมาณ 300 คน นอกจากนี้ ยังมีคนไทยที่เดินทางไปแสวงบุญและสักการะสังเวชนียสถานสำคัญในอินเดีย ระหว่างช่วงเดือน ตุลาคม-มีนาคมของทุกปี โดยก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 มีจำนวนประมาณ 60,000-80,000 คนต่อปี

ในช่วงต้นปี 2563 อินเดียได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ตั้งแต่มีรายงาน การพบผู้ป่วยโควิด-19 รายแรกเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563 ทำให้รัฐบาลอินเดียออกมาตรการควบคุม การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้แก่ การประกาศระงับการทำการบินของเที่ยวบินพาณิชย์ระหว่าง ประเทศเข้าออกอินเดีย ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2563 และมาตรการปิดเมือง (nationwide lockdown)

¹ รัฐเบงกอลตะวันตก รัฐพิหาร รัฐโอฑิศา รัฐฌาร์ขัณฑ์ รัฐฉัตตีสครห์ และดินแดนสหภาพหมู่เกาะอันดามันและ นิโคบาร์

ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอินเดียที่รุนแรงมากขึ้นทำให้คนไทยซึ่งอยู่ระหว่างเดินทางไปท่องเที่ยวและสักการะสิ่งเสวยสถานในอินเดีย รวมถึงพระสงฆ์ แม่ชี อาสาสมัครดูแลวัด และนักเรียนนักศึกษาที่พำนักอยู่ในเขตความรับผิดชอบของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา เริ่มทยอยเดินทางกลับไทยก่อนการมีผลบังคับใช้ของมาตรการระงับการทำการบินเที่ยวบินพาณิชย์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ แม้คนไทยจำนวนมากสามารถเลื่อนกำหนดเดินทางกลับไทยได้ก่อนวันที่ 22 มีนาคม 2563 แต่ยังมีคนไทยจำนวนหลายร้อยคนตกค้างในอินเดียไม่สามารถเดินทางกลับไทยได้ทัน สถานการณ์ดังกล่าวทำให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ทุกแห่งในอินเดียต้องเร่งช่วยเหลือนำคนไทยที่ตกค้างเดินทางกลับไทยโดยเร็ว

ไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับอินเดีย โดยพบผู้ป่วยโควิด-19 ในไทยรายแรกในวันที่ 8 มกราคม 2563 รัฐบาลไทยจึงได้ออกมาตรการสำคัญต่าง ๆ เพื่อรับมือสถานการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะการประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการฉุกเฉิน ประกาศสำนักงานการบินพลเรือนเรื่องมาตรการการเข้าออกประเทศของอากาศยานที่ได้รับอนุญาตประเภทต่าง ๆ รวมทั้งประกาศศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (ศบค.) เกี่ยวกับมาตรการด้านสาธารณสุขและหลักเกณฑ์การเดินทางเข้าประเทศไทยของคนไทยและคนต่างชาติ

ทั้งนี้ มาตรการข้างต้นทั้งของไทยและอินเดีย และข้อจำกัดต่าง ๆ ในการเดินทางระหว่างทั้งสองประเทศและการเดินทางภายในอินเดีย ทำให้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา เผชิญกับความท้าทายในการช่วยเหลือดูแลคนไทยและนำคนไทยเดินทางกลับไทย เนื่องจากมีกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ที่มีขั้นตอนและความยุ่งยากมากกว่าสถานการณ์ปกติ อย่างไรก็ตาม สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้ช่วยเหลือและประสานงานให้คนไทยเดินทางกลับไทยในเที่ยวบินพาณิชย์เที่ยวบินสุดท้ายในวันที่ 21 มีนาคม 2563 และเที่ยวบินเช่าเหมาลำนำคนไทยเดินทางกลับไทยระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน 2563 จำนวน 4 เที่ยวบิน โดยเป็นเที่ยวบินที่ทำการบินจากท่าอากาศยานเมืองคยา รัฐพิหาร จำนวน 3 เที่ยวบิน และเที่ยวบินที่ทำการบินจากท่าอากาศยานเมืองกัลกัตตา รัฐเบงกอลตะวันตก จำนวน 1 เที่ยวบิน รวมจำนวนคนไทยที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้ให้ความช่วยเหลือในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวน 902 คน

ผู้เขียนซึ่งในช่วงดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรองกงสุลใหญ่ (ห้องถิ่น) รับผิดชอบงานกงสุลและการดูแลคนไทยได้แรงบันดาลใจในการทำการศึกษาวิจัยเพื่อทบทวนปัจจัยของความสำเร็จในการดำเนินนโยบายการทูตเพื่อประชาชนในการช่วยเหลือดูแลคนไทยที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอินเดียในปี 2563 โดยเน้นประเด็นความร่วมมือระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศที่ได้ร่วมกันช่วยเหลือนำคนไทยที่ตกค้างในอินเดียเดินทางกลับไทยในสถานการณ์

วิกฤตโควิด-19 โดยจะเน้นการศึกษากระบวนการบริหารองค์กรในช่วงสถานการณ์วิกฤต ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างสถานการณ์โควิด-19 กระบวนการความร่วมมือที่ทำให้มีการแก้ไขสถานการณ์วิกฤตให้สำเร็จลุล่วง และการจัดทำสรุปบทเรียนและข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายให้แก่กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้หน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศสามารถศึกษาและพิจารณาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศ ในการป้องกันปัญหาและแก้ไขสถานการณ์วิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศ

1.2 คำถามการศึกษา

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา จะเรียนรู้และใช้หลักการบริหารองค์กรในช่วงภาวะวิกฤตอย่างไรในการดูแลช่วยเหลือคนไทยในอินเดีย โดยใช้ความร่วมมือในรูปแบบใดกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ในฐานะองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศ

1.3 สมมติฐานการศึกษา

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ใช้หลักการบริหารองค์กรในช่วงภาวะวิกฤตเพื่อตอบสนองสถานการณ์วิกฤตและแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ซึ่งเป็นปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร โดยใช้ความร่วมมือกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ในการสนับสนุนภารกิจการทูตเพื่อประชาชนในการช่วยเหลือคนไทยในช่วงสถานการณ์วิกฤต

1.4 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตการศึกษา

การช่วยเหลือคนไทยในอินเดียของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ระหว่างเดือนมีนาคม-มิถุนายน 2563

1.4.2 วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

ศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์และสนทนากับผู้ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ในช่วงปี 2563 และข้อมูลทุติยภูมิเอกสารราชการ (โทรเลข/บันทึก/ประกาศ) และข่าวสารต่าง ๆ ที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน

1.5 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.5.1 เพื่อศึกษาหลักการบริหารองค์กรที่ใช้ในช่วงสถานการณ์วิกฤต รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร และการใช้ประโยชน์จากความร่วมมือกับองค์กร

ที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศในการดำเนินการกิจการทูตเพื่อประชาชนในการช่วยเหลือคนไทยในสถานการณ์วิกฤต

1.5.2 เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลของนโยบายการทูตเพื่อประชาชนในช่วงสถานการณ์วิกฤต โดยส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ของการศึกษา

1.6.1 เพื่อนำหลักการบริหารองค์กรไปปรับใช้ในช่วงสถานการณ์วิกฤต แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กรในระหว่างการดูแลช่วยเหลือคนไทยในช่วงวิกฤต และการใช้ประโยชน์จากความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศในการดำเนินการกิจการทูตเพื่อประชาชนในสถานการณ์วิกฤต

1.6.2 มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้นโยบายการทูตเพื่อประชาชนในช่วงสถานการณ์วิกฤตมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยใช้ตัวอย่างความร่วมมือระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล เป็นกรณีศึกษา

1.7 นิยามศัพท์

1.7.1 พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล

พระธรรมทูตมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการเผยแผ่หลักธรรม เป็นผู้นำในการฟื้นฟูพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้และการสร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชนด้วยการนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแกนกลางในการพัฒนา มีบทบาทและหน้าที่ในฐานะเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าเพื่อสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ²

“พระธรรมทูตไทยในต่างแดน” หมายถึง พระสงฆ์ไทยสายเถรวาทผู้ไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ โดยการรับรองจากมหาเถรสมาคมอันเป็นองค์กรปกครองคณะสงฆ์สูงสุดในประเทศไทย ในอดีตพระธรรมทูตไทย แม้จะมีการเจริญศาสนสัมพันธ์กับต่างประเทศ เช่น ในสมัยกรุงศรีอยุธยาและต้นกรุงรัตนโกสินทร์แต่ยังอยู่ในขอบเขตจำกัดด้านพาหนะเดินทางและสภาพแวดล้อมของผู้คนในประเทศนั้น ๆ อีกทั้งยังมิได้มีการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นพระธรรมทูตเป็นกิจจะลักษณะ เพียงแต่ตรวจคุณสมบัติพระเถรานุเถระที่เหมาะสมและจัดส่งไปต่อมาพระสงฆ์จำนวนมากขึ้น โอกาสไปมาติดต่อระหว่างประเทศมีสูงขึ้น พร้อมกับรัฐบาลไทยมีโครงการสนับสนุนส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่างแดนในรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม

² พระมหาศิวกร ปณฺญาวิโร; พระครูใบฎีกา เฉลิมพล อริยวิโส และพระสุภุชฎี ปิยสีโล. บทบาทและหน้าที่ของพระธรรมทูตจากอดีตสู่ปัจจุบัน, วารสารบัณฑิตแสงโคมดำ, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2564): 116.

นายกรัฐมนตรี สร้างวัดไทยพุทธคยา ประเทศอินเดีย ตามคำเชิญของรัฐบาลอินเดีย³ ในโอกาส
การฉลอง 25 พุทธศตวรรษหรือพุทธชยันตี เมื่อปี 2500⁴

ปัจจุบัน พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีพระธรรมโพธิวงค์ (วีรยุทธ
วีรยุทธ) เป็นหัวหน้าพระธรรมทูต และมีสำนักงานพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ตั้งอยู่ที่
วัดไทยพุทธคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย

³ พระธรรมทูตในต่างแดน. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: <http://www.tidga.net/index.php/history/dhammaduta-history>, [13 สิงหาคม 2565].

⁴ วัดไทยพุทธคยา. [ออนไลน์]. ไม่ปรากฏปี. แหล่งที่มา: <http://www.watthai buddhagaya935.com/historywatthai.html>, [13 สิงหาคม 2565].

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 การบริการจัดการภาวะวิกฤต (Crisis Management)

2.1.1.1 การจัดการภาวะวิกฤต (Crisis Management) โดยลาร์รี่ บาร์ตัน⁵ ระบุว่าภาวะวิกฤต (Crisis) เป็นการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเกิดอย่างกะทันหันหรือไม่ก็ตาม ที่มีผลทำให้เกิดปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างทันด่วนที่ ภาวะวิกฤตที่รุนแรงจะมีผลกระทบต่อทั้งองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารขององค์กรที่อยู่ในภาวะวิกฤตจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วเพื่อหาสาเหตุ ควบคุมสถานการณ์ และในที่สุดสามารถแก้ปัญหาหรือแก้ไขสถานการณ์โดยให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด

การจัดการความเสี่ยงมีกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1) การตรวจสอบความเสี่ยง ซึ่งควรเริ่มต้นก่อนจะมีภาวะวิกฤต และหาสิ่งบ่งชี้ความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาใหญ่ โดยพิจารณาถึงสิ่งบ่งชี้ที่อาจทำให้เกิดปัญหาในอนาคต ทั้งนี้ การค้นหาสิ่งบ่งชี้หรือแหล่งที่จะทำให้เกิดภาวะวิกฤต ควรมีการหารือในทุก ๆ ด้านและทุกระดับขององค์กรและมีการจัดลำดับความสำคัญของภาวะวิกฤต

2) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง โดยการประเมินความเสี่ยงจากการประมาณการความน่าจะเป็นและมูลค่าความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งสังเกตสัญญาณเตือนต่าง ๆ เพื่อดำเนินการป้องกันความเสี่ยงโดยการเผชิญปัญหาเพื่อไม่ให้เกิดภาวะวิกฤตขึ้น

3) อย่างไรก็ตาม การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงอาจไม่สามารถลดผลกระทบหรือหลีกเลี่ยงภาวะวิกฤตได้ การเตรียมแผนสำรอง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมจัดทำแผนไว้ล่วงหน้าและมีการทดสอบแผนภายใต้สถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง รวมทั้งปรับปรุงแผนให้ทันสมัย

4) การรับรู้ถึงภาวะวิกฤต มีการสังเกตสัญญาณเตือนภัยหรือแหล่งที่มาของภาวะวิกฤต และตอบสนองต่อสัญญาณเตือนภัยต่าง ๆ โดยภายในองค์กรมีกลไกรับรู้ภาวะวิกฤตในการบ่งชี้สัญญาณเตือนและผู้มีอำนาจตัดสินใจดำเนินการ

⁵ Barton, Larry, การจัดการภาวะวิกฤต Crisis Management, แปลโดย ไพโรจน์ บาลัน (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2549).

5) การควบคุมขอบเขตของภาวะวิกฤต เป็นการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้อุบัติการณ์เลวร้ายลง โดยให้ดำเนินการอย่างเด็ดขาดและทันที่ซึ่งให้ความสำคัญกับคนก่อนสิ่งของ และให้ผู้มีอำนาจไปอยู่ที่จุดเกิดเหตุ รวมทั้งมีการสื่อสารอย่างทั่วถึงไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ หากไม่แน่ใจในการดำเนินการควบคุมขอบเขตภาวะวิกฤต ให้ยึดถือตามที่ได้จากการอบรมและแผนที่วางไว้ ใช้ค่านิยมและสัญชาตญาณส่วนตัวเป็นแนวทางดำเนินการ

6) การแก้ไขภาวะวิกฤต ควรกระทำอย่างรวดเร็วหลังจากควบคุมขอบเขตของภาวะวิกฤต และมีการรวบรวมและพิจารณาข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากภาวะวิกฤตมักเป็นเหตุการณ์ที่มีพลวัต รวมทั้งมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่องไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ มีการจัดบันทึกสิ่งที่ได้ดำเนินการ และให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหารเพื่อสร้างความมั่นใจในการแก้ไขวิกฤต

7) การรับมือกับสื่อต่าง ๆ มีความตรงไปตรงมาในการให้ข้อเท็จจริง มีกลยุทธ์การสื่อสาร โดยจำแนกกลุ่มผู้ฟังและจัดเตรียมการสื่อสารให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่ม

8) การเรียนรู้จากประสบการณ์ มีการบันทึกการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตเพื่อเรียนรู้ การเก็บรวบรวมบทเรียน

2.1.1.2 ชาตรี ปรีดาอนันท์สุข⁶ ทบทวนแนวคิดการจัดการวิกฤตของ Pauchant and Mitroff ซึ่งนำเสนอแนวคิดเรื่อง The three essential types of crisis management and their five phases โดยการจัดการวิกฤตมี 3 ขั้นตอน ซึ่งมีกระบวนการจัดการวิกฤต 5 ระยะ ดังนี้

1) การจัดการวิกฤตเชิงรุก (Proactive Crisis Management) ประกอบด้วย การจัดการวิกฤต 2 ระยะ ได้แก่

1.1) ระยะการจับสัญญาณบอกเหตุล่วงหน้า (Signal Detection)

1.2) ระยะการเตรียมพร้อมรับมือวิกฤตหรือการสร้างกลไกในการหลีกเลี่ยงวิกฤต (Preparation/Prevention)

ทั้งนี้ ก่อนวิกฤตจะเกิดขึ้นจะมีสัญญาณบอกเหตุล่วงหน้า หากองค์กรสามารถจับสัญญาณเหล่านั้นทันจะมีผลต่อการตัดสินใจเตรียมสร้างกลไกหลีกเลี่ยงวิกฤตหรือปล่อยให้วิกฤตเกิดขึ้น

2) การจัดการวิกฤตเชิงรับ (Reactive Crisis Management) ประกอบด้วย การจัดการวิกฤต 2 ระยะ ได้แก่

⁶ ชาตรี ปรีดาอนันท์สุข, เปลี่ยนมุมมองของการจัดการวิกฤตด้วยแนวคิดการจัดการวิกฤตเชิงบูรณาการ (Change Crisis Management viewpoint with integrated Crisis Management Approach), วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2013) ตุลาคม 2555-มีนาคม 2556: 27-38.

2.1) ระยะเวลาควบคุมความเสียหายจากวิกฤต (Damage Limitation / Containment)

2.2) ระยะเวลาฟื้นฟูเข้าสู่ภาวะปกติ (Recovery)

ทั้งนี้ บางสถานการณ์ที่องค์กรละเลยต่อการป้องกันวิกฤตหรือบางสถานการณ์รุนแรงเกินกว่ากลไกป้องกันขององค์กรที่สามารถรับได้ เหตุการณ์จะลามเป็นวิกฤตองค์กรจึงจำเป็นต้องควบคุมความเสียหายที่เกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุดและพยายามให้สถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

3) การจัดการวิกฤตเชิงโต้ตอบ (Interactive Crisis Management) ประกอบด้วยระยะการถอดบทเรียน (Learning) จากประสบการณ์ในการโต้ตอบวิกฤตทั้งล้มเหลวและประสบความสำเร็จ เพื่อให้องค์กรจับสัญญาณบอกเหตุล่วงหน้าได้เร็วขึ้นและเตรียมรับมือวิกฤตรวมทั้งสร้างกลไกหลีกเลี่ยงวิกฤต หรือทราบบทวิธีควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด ตลอดจนเรียนรู้ความบกพร่องในการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนากระบวนการเตรียมพร้อมการรับมือวิกฤตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.1.1.3 หนังสือเรื่อง “นำและบริหารยามวิกฤต: บทเรียนจากโควิด-19” โดยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์⁷ ศึกษาบทบาทของภาวะผู้นำ การบริหารของผู้นำประเทศต่าง ๆ ในช่วงสถานการณ์วิกฤต และถอดบทเรียนในการนำและบริหารในยามวิกฤต โดยแบ่งการบริหารในระยะวิกฤตเป็น 3 ช่วง ได้แก่

1) การกั้นวิกฤต โดยการนำและบริหารก่อนภาวะวิกฤต เพื่อให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤต เน้นการทำอย่างรวดเร็วในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การจับสัญญาณวิกฤต การรวบรวมข้อมูล การคาดการณ์วิกฤต การวางแผนป้องกันวิกฤต การปฏิบัติการก่อนวิกฤต และการสื่อสารก่อนเผชิญวิกฤต

2) การแก้วิกฤต โดยการนำและบริหารในภาวะวิกฤต ให้ความสำคัญกับแนวทางการแก้วิกฤตในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ผู้นำกับการบริหารในภาวะวิกฤต ผู้นำกับการตัดสินใจในภาวะวิกฤต การจัดการโลจิสติกส์ การติดตามความก้าวหน้าในการแก้ปัญหาในภาวะวิกฤต การบรรเทาทุกข์ในภาวะวิกฤต

3) การกู้วิกฤต โดยการนำและบริหารหลังภาวะวิกฤต ประกอบด้วย การให้คำแนะนำสิ่งที่จะต้องทำหลังวิกฤต การคาดการณ์อนาคตหลังภาวะวิกฤต การฟื้นฟูหลังภาวะวิกฤต และการจัดทำคู่มือบทเรียนจากภาวะวิกฤต

⁷ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, นำและบริหารยามวิกฤต: บทเรียนจากโควิด-19 (กรุงเทพมหานคร: ชัคเชส พับลิชชิ่ง, 2563), หน้า XXI-XXII.

2.1.2 นโยบายการทูตเพื่อประชาชน

นโยบายการทูตเพื่อประชาชนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลข้อ 2 ซึ่งมีแนวทางในการให้ความคุ้มครองและดูแลคนไทยในต่างประเทศ รวมทั้งคนไทยที่ถูกหลอกเป็นผู้เสียหายในขบวนการค้ามนุษย์ เช่น ค้าประเวณี ลูกเรือประมงไทย และแรงงานไทยที่ประสบปัญหาในต่างประเทศ การให้บริการต่าง ๆ แก่ประชาชน เช่น การทำหนังสือเดินทาง เป็นต้น โดยมีกิจกรรมหลัก ได้แก่ (1) การร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ (2) การจัดทำและพัฒนาระบบ Application, E-Visa, Database ระบบตรวจลงตราและกงสุล และ (3) การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนไทยในต่างประเทศ⁸

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งแถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562⁹ ระบุว่า รัฐบาลได้กำหนดนโยบายหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน 12 ด้าน ซึ่งนโยบายข้อ 4 คือการส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีโลก โดยมีการขับเคลื่อนงานการทูตเชิงรุกเพื่อประชาชน เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของคนไทย แรงงานไทย และภาคเอกชนไทยในต่างประเทศ ส่งเสริมบทบาทของชุมชนไทยในการร่วมเชิดชูผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศ

การช่วยเหลือคุ้มครองและดูแลคนไทยในต่างประเทศเป็นภารกิจสำคัญที่คนไทยซึ่งอาศัยอยู่ในต่างประเทศหรือคนไทยที่เดินทางไปต่างประเทศมีความคาดหวังจะได้รับบริการดังกล่าวอย่างเหมาะสมและทันทั่วที่จากสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยในต่างประเทศ

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองโกตาบารู ในการให้ความช่วยเหลือคนไทยในช่วงวิกฤต Covid-19 จัดทำโดย นางสาวจันทร์รัตน์ งามชนะ หลักรัฐนักรบริหารการทูต รุ่นที่ 12

นางสาวจันทร์รัตน์ ศึกษาบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองโกตาบารู ในการช่วยเหลือคนไทยในช่วงวิกฤตโควิด-19 โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องการจัดการวิกฤต (Crisis Management) และการจัดการวิกฤตเชิงบูรณาการ (Integrated Crisis Management Approach) และมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ในการให้ความช่วยเหลือคนไทย และการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁸ กระทรวงการต่างประเทศ, นโยบายการต่างประเทศ, [ออนไลน์], 2562, แหล่งที่มา: <https://www.mfa.go.th/th/page/นโยบายการต่างประเทศ>, [13 สิงหาคม 2565].

⁹ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2562), หน้า 5-6.

2.2.2 รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การบริหารจัดการของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซากา ในภาวะวิกฤต: กรณีศึกษาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (โควิด-19) จัดทำโดย นายณัฐชัย นินนาท หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 12

นายณัฐชัย ศึกษาการบริหารจัดการของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซากา ในภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (โควิด 19) โดยใช้กรอบแนวคิด นโยบายการทูต เพื่อประชาชน และกรอบแนวคิดการคุ้มครองดูแลคนไทยในต่างประเทศ กรอบแนวคิดการศึกษา ลำดับภาวะวิกฤต A Basic-Three-Stage Model โดย Timothy Coombs ทั้งนี้ การศึกษาได้สรุป บทบาทและความพร้อมของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 และนำเสนอ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของการดำเนินการแต่ละขั้นตอนในช่วงภาวะวิกฤต

2.2.3 รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง ในการดูแลชุมชนไทยในช่วงสถานการณ์การชุมนุมประท้วงและในช่วงโควิด-19 จัดทำโดย นางณัฐฐา สุนทรภา หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 12

นางณัฐฐา ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการช่วยเหลือ และคุ้มครองคนไทยจากเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงและการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยชี้ให้เห็นถึง ปัจจัยของความสำเร็จต่าง ๆ ในการดำเนินการและนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเตรียม ความพร้อมเพื่อรับมือกับวิกฤตต่าง ๆ

2.2.4 รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง ข้อจำกัดการให้บริการงานกงสุลสำหรับคนไทย ในแคนาดาของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา กรณีศึกษา การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จัดทำโดยนางสาวเชาวนี ตังวงศ์ประเสริฐ หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 13

นางสาวเชาวนี ศึกษาข้อจำกัดการให้บริการงานกงสุลสำหรับคนไทยในแคนาดาของ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยใช้ทฤษฎีการ จัดการภาวะวิกฤตเป็นกรอบการศึกษา และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยเน้นการนำ เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือสนับสนุนการปฏิบัติงาน การพัฒนาคุณภาพบุคลากรและ ภาวะการเป็นผู้นำ การปรับปรุงแผนอพยพคนไทยในสถานการณ์ฉุกเฉินและเตรียมความพร้อมของ บุคลากร รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

การศึกษาวิจัยรายบุคคลนี้จะเน้นการศึกษาและวิเคราะห์ความร่วมมือระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศ ได้แก่ พระธรรมทูตสายประเทศ อินเดีย-เนปาล ในช่วงสถานการณ์วิกฤตในการให้ความช่วยเหลือดูแลคนไทยในอินเดียในช่วงการแพร่ ระบาดของโควิด-19 ในปี 2563 โดยนำทฤษฎีการบริหารจัดการภาวะวิกฤต เป็นกรอบแนวทางของ

การศึกษาดังกล่าว ควบคู่ไปกับนโยบายการทูตเพื่อประชาชนในการดูแลและช่วยเหลือคนไทย
ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในสถานการณ์วิกฤต

บทที่ 3

ผลการศึกษา

การศึกษานี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคซึ่งสถานกงสุลใหญ่ ณ เมือง กัลกัตตา ประสบในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 และวิเคราะห์ปัจจัยของความสำเร็จของการช่วยเหลือดูแลคนไทยในสถานการณ์วิกฤต โดยขอบเขตการศึกษาอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ปี 2563 ซึ่งในช่วงดังกล่าวผู้เขียนมีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่กงสุลของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ทั้งนี้ การศึกษาเรื่องนี้จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในเรื่องแนวทางการบริหารจัดการองค์กรและบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตหรือสถานการณ์ฉุกเฉินในอนาคตของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยในต่างประเทศ โดยอาศัยความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการ ซึ่งมีบทบาทสนับสนุนการดำเนินภารกิจการทูตเพื่อประชาชนของกระทรวงการต่างประเทศ

3.1 ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในช่วงสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอินเดีย

3.1.1 ปัจจัยภายนอกองค์กร

ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในช่วงสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ปี 2563 ประกอบด้วย

3.1.1.1 มาตรการของรัฐบาลไทยและรัฐบาลอินเดียเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19

ก. วันที่ 19 มีนาคม 2563 สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) ได้ออกประกาศเรื่องแนวปฏิบัติสำหรับผู้ดำเนินการเดินอากาศที่ทำการบินมายังประเทศไทย ซึ่งมีผลให้บุคคลสัญชาติไทยที่เดินทางเข้าไทย ต้องมีหนังสือรับรองการเดินทางกลับไทยซึ่งออกให้โดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ และใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่ามีสุขภาพเหมาะสมต่อการเดินทางทางอากาศ (Fit to Fly)

ข. วันที่ 19 มีนาคม 2563 กระทรวงสาธารณสุขอินเดียได้ออกประกาศระงับการทำการบินของเที่ยวบินพาณิชย์ต่างประเทศเข้าและออกอินเดียทุกเที่ยวบิน โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2563 มาตรการดังกล่าวทำให้เที่ยวบินพาณิชย์ระหว่างประเทศไม่สามารถทำการบินเข้าออกอินเดีย

ค. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 นายเรนทร โมที นายกรัฐมนตรีอินเดีย ออกประกาศทางโทรทัศน์เรื่องมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในรูปแบบการปิดเมือง (Complete Lockdown) ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2563

3.1.1.2 คนไทยตกค้างในอินเดีย ไม่สามารถเดินทางกลับไทยก่อนรัฐบาลอินเดีย ออกมาตรการระงับการทำการบินของเที่ยวบินพาณิชย์ระหว่างประเทศ

มาตรการตามข้อ 3.1.1.1 ข. และ ค. ของรัฐบาลอินเดีย ส่งผลกระทบต่อคนไทยซึ่งอาศัยอยู่ในอินเดียทั้งในระยะสั้น อาทิ นักท่องเที่ยว พระสงฆ์และฆราวาสที่เดินทางสักการะสังเวชนียสถาน ผู้มาเรียนภาษา และในระยะยาว เช่น พระสงฆ์ที่ปฏิบัติศาสนกิจ คนทำงาน นักเรียน นักศึกษา ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศไทยได้ตามวิธีการปกติ เนื่องจากสายการบินพาณิชย์ไม่สามารถให้บริการเส้นทางบินจากอินเดียกลับไทยได้ จึงทำให้มีคนไทยตกค้างและแจ้งความประสงค์เดินทางกลับไทยต่อสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในพื้นที่

3.1.1.3 การเข้าถึงคนไทยในพื้นที่

การเข้าถึงคนไทยที่พำนักอยู่ในเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ยังมีข้อจำกัดเนื่องจากมีคนไทยหลากหลายกลุ่มตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาการพำนัก และสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ไม่สามารถเข้าถึงโดยตรงได้ทุกราย โดยในรัฐพิหารมีทั้งกลุ่มคนไทยที่พำนักระยะยาว ได้แก่ พระสงฆ์และอาสาสมัครของวัดไทยในพุทธคยาและพื้นที่ใกล้เคียง ผู้เดินทางไปปฏิบัติธรรม และกลุ่มที่พำนักระยะสั้น ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปแสวงบุญและสักการะสังเวชนียสถานในอินเดียระยะสั้นประมาณ 7-10 วัน ส่วนในเมืองดาร์จีลิง รัฐเบงกอลตะวันตก มีนักเรียนที่ไปศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนหลายแห่งและมีผู้ดูแลนักเรียน (Guardian) จำนวนหลายราย รวมทั้งยังมีผู้ที่ศึกษาภาษาอังกฤษแบบระยะสั้นตามสถาบันสอนภาษาอังกฤษเอกชนในเมืองดาร์จีลิงอีกด้วย

3.1.2 ปัจจัยภายในองค์กร

ปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในช่วงสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ปี 2563 ประกอบด้วย

3.1.2.1 ข้อจำกัดด้านบุคลากรและหน่วยงานสนับสนุนภารกิจในสถานการณ์วิกฤต

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา เป็นสำนักงานของกระทรวงการต่างประเทศแห่งเดียวในอินเดียที่ไม่มีหน่วยงานราชการทีมประเทศไทยอื่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งสามารถให้การสนับสนุนภารกิจช่วยเหลือคนไทยในช่วงสถานการณ์โควิด-19¹⁰ ทั้งนี้ แม้มีสำนักงานการบินไทยเมืองกัลกัตตา แต่เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจซึ่งประสบปัญหาจากสถานการณ์วิกฤตโควิด-19

¹⁰ สัมภาษณ์ สวียา สันติพิทักษ์, อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา, 11 กันยายน 2565.

ที่ต้องเรียกเจ้าหน้าที่ไทยกลับประเทศในช่วงระหว่างการระบาดของโควิด-19 และปิดสำนักงานในเวลาต่อมา

3.1.2.2 ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา มีงบประมาณจำกัดในการบริหารจัดการสถานการณ์โควิด-19 ไม่ได้ขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการอพยพเคลื่อนย้ายคนไทยในช่วงต้นของการระบาดของโควิด-19

3.2 การศึกษาปัจจัยของความสำเร็จในการช่วยเหลือคนไทยในสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19

ในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 แม้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา พบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการช่วยเหลือคนไทยที่พำนักอาศัยและตกค้างอยู่ในเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ประสบความสำเร็จในการให้ความช่วยเหลือคนไทยเดินทางกลับไทย มีดังนี้

3.2.1 ภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อสถานการณ์วิกฤตในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 หลักการภาวะผู้นำมีบทบาทให้ผู้บริหารองค์กรสามารถรับมือกับปัญหาทั้งในช่วงก่อนเกิดสถานการณ์วิกฤตและช่วงการเกิดวิกฤต รวมทั้งสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา โดยแบ่งเป็นการดำเนินการที่ใช้หลักการภาวะผู้นำในช่วงต่าง ๆ ของภาวะวิกฤต ดังนี้

3.2.1.1 การจับสัญญาณวิกฤต (Early Warning Signal Detection)

การจับสัญญาณบอกเหตุล่วงหน้าจากสัญญาณวิกฤตเป็นการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้น สังเกตความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดวิกฤตเพื่อหาทางรับมือได้ทันโดยปกติแล้วก่อนเกิดสัญญาณวิกฤต มักจะมีสัญญาณบอกเหตุล่วงหน้า¹¹ ทั้งนี้ กงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ซึ่งเป็นผู้นำองค์กร ได้ดำเนินการต่าง ๆ ได้แก่

1) การติดตามรายงานสถานการณ์ในช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของโควิด-19 จากรายงานของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ทั่วโลกและในประเทศอินเดีย¹² ทำให้เห็นภาพสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ในช่วงต้นที่เริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น

¹¹ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, นำและบริหารยามวิกฤต: บทเรียนจากโควิด-19 (กรุงเทพมหานคร: ชัคเชส พับลิชชิ่ง, 2563), หน้า 9.

¹² สัมภาษณ์ สวียา สันติพิทักษ์, อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา, 11 กันยายน 2565.

2) การติดตามประกาศและมาตรการด้านสาธารณสุขและการเข้าเมืองของทางการอินเดียที่อาจส่งกระทบต่อการเดินทางของคนไทย

3.2.1.2 การรวบรวมข้อมูล (Early Information Collection)

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา สามารถจับสัญญาณเตือนวิกฤตจากการตรวจสอบและแสวงหาข้อมูลเชิงลึกโดยตรงจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ¹³

1) ข้อมูลอุตสาหกรรมการบิน โดยกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้รับข้อมูลจากสำนักงานการบินไทยเมืองกัลกัตตา เกี่ยวกับแผนการลดเที่ยวบินของการบินไทยในเส้นทางบินกรุงเทพฯ-กัลกัตตา-กรุงเทพฯ ในช่วงเดือนมีนาคม 2563 รวมทั้งข้อมูลการลดและยกเลิกเที่ยวบินของสายการบินพาณิชย์อื่น ๆ เช่น สายการบิน Indigo สายการบิน Spice Jet และสายการบิน Air Asia ที่ทำการบินเส้นทางดังกล่าว

2) ข้อมูลจากเครือข่ายพระธรรมทูตในรัฐพิหารและรัฐเบงกอลตะวันตกเกี่ยวกับคนไทยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และเตรียมตัวเดินทางกลับหรือมีแผนเปลี่ยนกำหนดการกลับไทยก่อนกำหนด

3.2.1.3 การคาดการณ์วิกฤต (Foresight Analysis)

เมื่อสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้จับสัญญาณวิกฤตและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรงที่น่าเชื่อถือแล้ว ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอินเดียมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นและอาจมีการออกมาตรการด้านสาธารณสุขที่ส่งผลกระทบต่อคนไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในอินเดีย และมีความเสี่ยงที่คนไทยต้องตกค้างในอินเดีย ไม่สามารถเดินทางกลับไทยได้ตามปกติ

3.2.1.4 การดำเนินการในช่วงก่อนเกิดวิกฤต (Pre-Crisis Action)

จากการดำเนินการตามข้อ 3.2.1.1-3.2.1.3 ทำให้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา มีข้อมูลที่เป็นในการคาดการณ์วิกฤต และสามารถตัดสินใจดำเนินการเพื่อช่วยลดความเสี่ยงจากการที่คนไทยจำนวนมากต้องตกค้างในอินเดีย จึงได้ประสานเครือข่ายของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา โดยเฉพาะพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งมีวัดไทยในพื้นที่และมีคนไทยพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ (ก) วัดไทยพุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร และ (ข) วัดไทยราชทูต 609 เมืองดาร์จีลิง รัฐเบงกอลตะวันตก แนะนำให้คนไทยในพื้นที่พิจารณาเดินทางกลับไทยก่อนที่ทางการไทยและทางการอินเดียออกมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อการเดินทางกลับไทย การดำเนินการดังกล่าวทำให้คนไทยจำนวนหนึ่งจากรัฐพิหารประมาณ 150 คน¹⁴ และจากเมืองดาร์จีลิง รัฐเบงกอลตะวันตก

¹³ สัมภาษณ์ สวียา สันติพิทักษ์, อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา, 11 กันยายน 2565.

¹⁴ สัมภาษณ์ พระมหานรินทร์ ญาณวีโร, เลขานุการเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา, 27 สิงหาคม 2565.

ประมาณ 50 คน¹⁵ เปลี่ยนกำหนดการและเดินทางกลับไทยได้ก่อนวันที่ 22 มีนาคม 2563 ซึ่งทางการอินเดียระงับการทำการบินของเที่ยวบินพาณิชย์ระหว่างประเทศ

3.2.1.5 การวางแผนสำรอง (Contingency Planning)

การวางแผนสำรองเป็นการตัดสินใจหลายอย่างเท่าที่จะทำได้ก่อนภาวะวิกฤตจะเกิดขึ้น การวางแผนทำให้มีเวลาสำหรับผู้วางแผนพิจารณาทางเลือกอย่างรอบคอบและเหมาะสม แผนสำรองไม่ได้ถูกออกแบบเพื่อป้องกันวิกฤต โดยมีผลเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น แผนสำรองสามารถลดผลกระทบเชิงลบของภาวะวิกฤตได้¹⁶

ในช่วงสถานการณ์วิกฤตโควิด-19 สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือคนไทยและจัดทำแผนอพยพคนไทยกลับไทย โดยผู้บังคับการมีกระบวนการดำเนินการและประสานงานกับเครือข่ายของสถานกงสุลใหญ่ฯ ผ่านพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล และเครือข่ายคนไทยอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้มีข้อมูลจำนวนคนไทยและที่อยู่สำหรับการจัดทำแผนช่วยเหลือคนไทยกลับไทย

3.2.1.6 การดำเนินการอย่างรวดเร็ว

การดำเนินการอย่างรวดเร็วและทันที่ในสถานการณ์วิกฤตมีความสำคัญมากในช่วงต้นของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อดูแลช่วยเหลือคนไทยที่อาจตกค้าง อย่างไรก็ตาม จากประกาศของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 ให้คนไทยในอินเดียลงทะเบียนข้อมูลคนไทยและแสดงความประสงค์กลับไทย ทำให้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ทราบจำนวนคนไทยในเขตกงสุลจำนวนประมาณ 350 คน ที่แสดงความประสงค์กลับไทย

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ใช้ความร่วมมือกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มพระสงฆ์และฆราวาสในพื้นที่ซึ่งตกค้างและทราบข้อมูลจำนวนและที่อยู่ของผู้ที่ประสงค์เดินทางกลับไทย ทำให้พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีบทบาทสำคัญในการทำงานร่วมกับสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในการจัดเที่ยวบินเช่าเหมาลำ โดยสายการบินแอร์ เอเชีย เส้นทางบินคยา-กรุงเทพฯ ในวันที่ 24-25 เมษายน 2563 จำนวน 2 เที่ยวบิน เที่ยวบินละ 171 คน รวมจำนวน 342 คน ซึ่งถือเป็นเที่ยวบินเช่าเหมาลำนำคนไทยกลับไทย เที่ยวบินแรกที่จัดในอินเดีย และจัดเที่ยวบินที่เมืองคยาอีกจำนวน 2 เที่ยวบิน ในวันที่ 13 พฤษภาคม 2563 และ 13 มิถุนายน 2563 จำนวนคนไทย 129 คน และ 109 คน ตามลำดับ โดยสถานกงสุลใหญ่

¹⁵ สัมภาษณ์ พระครูปลัดโพธิวงศัรววัฒน์, เจ้าอาวาสวัดไทยราชทูต 609, 12 กันยายน 2565.

¹⁶ Barton, Larry, การจัดการภาวะวิกฤต, แปลโดย ไพโรจน์ บาลัน (กรุงเทพมหานคร: เอกซเปอร์เน็ท, 2549), หน้า 66.

ณ เมืองกัลกัตตา ดำเนินการขออนุญาตขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดเที่ยวบินเช่าเหมาลำกับหน่วยงานภาครัฐของไทยและของอินเดีย และจัดเตรียมเอกสารสำหรับคนไทยที่เดินทางกลับไทย ส่วนพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ประสานงานกับสายการบินและบริหารจัดการการเคลื่อนย้ายคนไทยจากพื้นที่ต่าง ๆ ในรัฐพิหาร รัฐเบงกอลตะวันตก และรัฐฌาร์ขัณฑ์ รวมถึงรัฐอุตตรประเทศ ซึ่งอยู่นอกเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา รวมถึงการบริหารจัดการการอพยพเคลื่อนย้ายคนไทยที่ทำอากาศยานเมืองคยา สำหรับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาลที่รัฐเบงกอลตะวันตกได้ช่วยประสานงานกับเครือข่ายคนไทยและผู้ดูแลเด็กนักเรียนไทยเพื่อให้คนไทยในเมืองดาร์จีลิงจำนวน 29 คน เดินทางไปยังเมืองกัลกัตตาและกลับไทยด้วยเที่ยวบินเช่าเหมาลำเส้นทางบินกัลกัตตา-กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2563

3.2.1.7 การติดตามความก้าวหน้า (Crisis Monitoring of Progress)

การบริหารในภาวะวิกฤต เมื่อสั่งการหรือดำเนินการเรื่องใดไปแล้ว ผู้นำต้องมั่นใจว่า การแก้ไขปัญหาเป็นไปตามแผนที่วางไว้จึงต้องมีการติดตามความก้าวหน้าเพื่อรับรู้ความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่าง ๆ ตามเวลาจริง ติดตามทุกขั้นตอนอย่างใกล้ชิดในรายละเอียดสามารถปรับตัว ป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที่¹⁷

ความสำเร็จของการช่วยเหลือคนไทยขึ้นอยู่กับ การติดตามความคืบหน้า (Follow up) ของการดำเนินการ โดยสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา มีการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการช่วยเหลือคนไทยในช่วงระหว่างการอพยพเคลื่อนย้ายคนไทย มีการติดตาม (monitoring) ในช่วงวันอพยพเคลื่อนย้ายคนไทย ซึ่งมีสถานการณ์ที่ต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า อาทิ คนไทยซึ่งเดินทางกลับโดยเที่ยวบินเช่าเหมาลำที่เมืองคยา รัฐพิหาร ขาดเอกสารด้านสาธารณสุขและไม่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นเครื่องบิน สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา จึงได้แก้ไขปัญหาโดยประสานงานกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล อย่างทันท่วงที่ รวมถึงติดตามผลของการอพยพเคลื่อนย้ายคนไทยเมื่อเดินทางกลับถึงไทยแล้ว อาทิ ผลการติดเชื้อโควิด-19 ของผู้เดินทางในเที่ยวบินที่จัดโดยสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา¹⁸ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล สามารถบริหารจัดการเที่ยวบินถัดไปได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

3.2.2 การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของภารกิจ

องค์กรต้องทราบและตระหนักถึงเป้าหมายของการปฏิบัติการกิจของตน ทั้งนี้ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอินเดีย สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ทั้งกงสุลใหญ่

¹⁷ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, นำและบริหารยามวิกฤต: บทเรียนจากโควิด-19 (กรุงเทพมหานคร: ชัคเชส พับลิชชิ่ง, 2563), หน้า 144.

¹⁸ สัมภาษณ์ สวียา สันติพิทักษ์, อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา, 11 กันยายน 2565.

ณ เมืองกัลกัตตา และข้าราชการของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา มุ่งเน้นเป้าหมายและสิ่งที่จะต้องทำในการช่วยเหลือคนไทยกลับประเทศไทย โดยไม่ยึดติดมากเกินไปกับกฎระเบียบหรือแนวปฏิบัติเป็นอุปสรรคต่อการช่วยเหลือคนไทย ได้แก่

3.2.2.1 การช่วยเหลือคนไทยที่พำนักอยู่นอกรัฐเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และการประสานงานล่วงหน้ากับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ใช้หลักการการอำนวยความสะดวกให้แก่คนไทยในอินเดีย แม้ให้ความสำคัญเป็นหลักกับการช่วยเหลือคนไทยที่พำนักในเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา แต่ไม่ทอดทิ้งคนไทยที่พำนักในรัฐอื่น ๆ ซึ่งอยู่นอกเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา แต่อยู่ใกล้และมีความสะดวกในการเดินทางกลับไทยโดยเที่ยวบินเช่าเหมาลำที่จัดโดยสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา

ภายหลังทางการอินเดียระงับการทำการบินของเที่ยวบินพาณิชย์ต่างประเทศเข้าและออกอินเดียทุกเที่ยวบินเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2563 สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้รับข้อมูลจากพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาลและเครือข่ายว่ามีพระสงฆ์และนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่อยู่ระหว่างสักการะสังเวชนียสถานและตกค้างอยู่ในเมืองกุสินารา รัฐอุตตรประเทศ ซึ่งอยู่นอกเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา โดยเป็นเขตอาณาของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี แต่การเดินทางจากเมืองกุสินาราไปยังเมืองคยาที่มีความสะดวกมากกว่าการเดินทางไปยังกรุงนิวเดลี ดังนั้น สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา จึงให้ความช่วยเหลือกลุ่มพระสงฆ์และนักท่องเที่ยวนในเมืองกุสินารา รัฐอุตตรประเทศ ให้เดินทางกลับไทยโดยเที่ยวบินเช่าเหมาลำที่เมืองคยา รัฐพิหาร ซึ่งจัดขึ้นโดยสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตาและพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มคนไทยและนักเรียนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐอัสสัมและรัฐเมฆาลัย ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียและอยู่ในเขตอาณาของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี ด้วยเช่นกัน แต่ระยะทางอยู่ใกล้รัฐเบงกอลตะวันตกมากกว่า สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา จึงอำนวยความสะดวกให้แก่คนไทยในรัฐดังกล่าวสามารถเดินทางกลับไทยโดยเที่ยวบินเช่าเหมาลำที่เมืองกัลกัตตา รัฐเบงกอลตะวันตก ซึ่งจัดโดยสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา

ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือคนไทย โดยเฉพาะผู้ที่พำนักอยู่ในรัฐนอกเขตอาณา มีการประสานงานให้สถานเอกอัครราชทูตที่เป็นเจ้าของพื้นที่รับทราบล่วงหน้า โดยในการช่วยเหลือคนไทยในช่วงวิกฤตโควิด-19 สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้ประสานกับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี เป็นระยะเพื่อให้ทราบแนวการช่วยเหลือคนไทยที่พำนักอยู่นอกเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา

3.2.2.2 การปรับขั้นตอนการประสานงานโดยการประสานงานตรงกับหน่วยงานอินเดียในพื้นที่

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ใช้วิธีการประสานงานโดยตรงกับหน่วยงานภาครัฐของอินเดียในพื้นที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดเที่ยวบินเช่าเหมาลำนำคนไทยเดินทางกลับไทย เนื่องจากการดำเนินการตามขั้นตอนปกติต้องผ่านกระทรวงการต่างประเทศอินเดียที่กรุงนิวเดลี ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาดำเนินการค่อนข้างนาน¹⁹ ส่งผลกระทบต่อการประสานงานของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาลกับหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจได้รับการแจ้งและการสั่งการจากส่วนกลางล่าช้า ไม่ทันต่อการดำเนินการของฝ่ายไทย จึงจำเป็นต้องปรับขั้นตอนการประสานราชการ โดยประสานงานตรงกับหน่วยงานในพื้นที่ โดยเฉพาะในรัฐพิหาร เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติหน้างานของฝ่ายอินเดียทราบข้อมูลภารกิจการจัดเที่ยวบินเช่าเหมาลำ และมีการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

3.2.3 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคลากรและงบประมาณในภาวะวิกฤต

จากข้อจำกัดของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ซึ่งไม่มีหน่วยงานทีมประเทศไทยในเมืองกัลกัตตาที่สามารถสนับสนุนภารกิจช่วยเหลือคนไทยในภาวะวิกฤต ตลอดจนถึงงบประมาณในการดำเนินการที่จำกัด สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา จึงต้องบริหารจัดการทรัพยากรบุคลากรและงบประมาณให้เหมาะสม โดยใช้ความร่วมมือกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศช่วยสนับสนุนภารกิจช่วยเหลือคนไทยให้สำเร็จลุล่วง

การช่วยเหลือคนไทยกลับประเทศในช่วงสถานการณ์วิกฤตมีความท้าทาย การบริหารจัดการบุคลากรของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ซึ่งมีข้าราชการจำนวนเพียง 5 คน รวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา จึงจำเป็นต้องใช้เครือข่ายที่มีอยู่ทั้งหมดของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในการเข้ามาสนับสนุนภารกิจให้ประสบความสำเร็จ²⁰ โดยเป็นองค์กรหรือหน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ทั้งนี้ความสัมพันธ์และเครือข่ายที่มีอยู่ระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ทำให้พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีบทบาทสนับสนุนภารกิจของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในการนำคนไทยเดินทางกลับประเทศในช่วงการระบาดของโควิด-19

ในขั้นตอนการปฏิบัติงานหน้างานเพื่อจัดเที่ยวบินเช่าเหมาลำสำหรับนำคนไทยกลับไทย โดยเฉพาะการจัดเที่ยวบินในต่างเมืองซึ่งไม่ใช่ที่ตั้งของสำนักงาน มีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้าย

¹⁹ สัมภาษณ์ สวียา สันติพิทักษ์, อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา, 11 กันยายน 2565.

²⁰ สัมภาษณ์ สวียา สันติพิทักษ์, อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา, 11 กันยายน 2565.

บุคลากรหน่วยงานไปยังพื้นที่ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ในช่วงสถานการณ์วิกฤตโควิด-19 ในอินเดีย สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ซึ่งต้องบริหารจัดการเที่ยวบินที่จัดที่เมืองกัลกัตตา รัฐเบงกอล ตะวันตก และเมืองคยา รัฐพิหาร มีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรทำให้ต้องมีการพิจารณาแนวทางการดูแลบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้ลุล่วงตลอดช่วงของภารกิจ และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ระหว่างการเดินทางข้ามรัฐไปปฏิบัติภารกิจที่พุทธคยา²¹ โดยเฉพาะอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยระหว่างการปฏิบัติงาน กอปรกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีศักยภาพ ทั้งมีเครือข่ายและสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับหน่วยงานภาครัฐอินเดียในพื้นที่ โดยเฉพาะหน่วยงานปกครอง ท่าอากาศยาน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร ที่ได้มาจากการปฏิบัติภารกิจรับคณะบุคคลสำคัญของไทยที่เยือนพุทธคยาในโอกาสต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยในรัฐพิหารและรัฐเบงกอลตะวันตกที่ประสงค์เดินทางกลับไทย ตลอดจนได้รับปัจจัยสนับสนุนจากผู้มีจิตศรัทธาในไทยในการช่วยเหลือพระสงฆ์และฆราวาสให้เดินทางกลับไทยโดยเร็ว จึงทำให้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการเที่ยวบินเข้าเหล่านักคนไทยกลับไทย โดยสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา รับผิดชอบการประสานงานช่องทางทางการกับหน่วยงานต่าง ๆ ของอินเดีย ส่วนพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ประสานงานในพื้นที่ปฏิบัติงานโดยใช้เครือข่ายและความสัมพันธ์อันดีกับผู้นำหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในอินเดียที่ควรสามารถเข้าถึงผู้มีอำนาจสั่งการและมีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์อันดีในพื้นที่ ทั้งนี้ ภารกิจที่พุทธคยาในการจัดเที่ยวบินช่วยเหลือคนไทยกลับไทย ประสบความสำเร็จและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่พบปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานของอินเดียในพื้นที่ อันเป็นผลจากความสัมพันธ์อันดีที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ได้สร้างไว้ในช่วงการรับคณะเยือนพุทธคยาของบุคคลสำคัญของไทยในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2563²²

3.2.4 การบริหารและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

การบริหารจัดการและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารจัดการสภาวะวิกฤต โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการตัดสินใจ

ในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอินเดีย สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้ศึกษาข้อมูลและสถานการณ์โควิด-19 ของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ประสบการณ์ของประเทศอื่น ๆ แม้จะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

²¹ สัมภาษณ์ สวียา สันติพิทักษ์, อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา, 11 กันยายน 2565.

²² สัมภาษณ์ พระมหานรินทร์ ญาณวีโร, เลขาธิการเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา, 27 สิงหาคม 2565.

นอกจากนี้ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้แสวงหาข้อมูลสำคัญจากการติดต่อประสานงานโดยตรงกับเครือข่ายและกลุ่มคนไทยในแต่ละพื้นที่²³ ทำให้ได้รับข้อมูลและรายละเอียดที่จำเป็นสำหรับการประเมินและการคาดการณ์สถานการณ์ การตัดสินใจวางแผนช่วยเหลือคนไทย โดยเฉพาะข้อมูลการลดและยกเลิกเที่ยวบินของสายการบินพาณิชย์ที่ทำการบินระหว่างไทยและอินเดีย และการประเมินจำนวนคนไทยที่ยังอาศัยอยู่ในอินเดีย เป็นผลให้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ช่วยคนไทยจำนวนประมาณ 200 คน ซึ่งตระหนักถึงสถานการณ์ในอินเดียและเดินทางกลับไทยก่อนอินเดียประกาศระงับเที่ยวบินพาณิชย์ระหว่างประเทศ รวมไปถึงการจัดเที่ยวบินเช่าเหมาลำสำหรับคนไทยที่ตกค้างเดินทางกลับไทยในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน 2563 จำนวน 5 เที่ยวบิน รวมจำนวน 793 คน

²³ สัมภาษณ์ สวียา สันติพิทักษ์, อธิบดีกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา, 11 กันยายน 2565.

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

สถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด และลุกลามเป็นการระบาดใหญ่ทั่วโลก (Pandemic) ซึ่งองค์กรในยุคปัจจุบันยังไม่เคยประสบหรือมีแนวทางการรับมือกับปัญหามาก่อน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อคนไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศต้องพบความยากลำบากในการเผชิญกับภัยโรคระบาดในต่างประเทศและไม่สามารถเดินทางกลับไทยได้ตามช่องทางปกติ อันเป็นผลจากการกำหนดมาตรการของรัฐบาลแต่ละประเทศด้านสาธารณสุขและการเคลื่อนย้ายบุคคลทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา มีภารกิจช่วยเหลือคนไทยในพื้นที่เขตอาณาจำนวน 5 รัฐ และดินแดนสหภาพหมู่เกาะ 1 แห่ง คนไทยส่วนใหญ่เป็นพระสงฆ์ ฆราวาสที่เป็นอาสาสมัครดูแลวัด นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปแสวงบุญและสักการะสิ่งเวชนียสถานในอินเดีย และนักเรียนนักศึกษา กลุ่มบุคคลดังกล่าวโดยเฉพาะพระสงฆ์และนักเรียนนักศึกษาเป็นกลุ่มเปราะบางที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลและให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน จึงมีความจำเป็นที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ควรมีการศึกษาแนวทางปฏิบัติและสรุปบทเรียนและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤตหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

จากการศึกษาทำให้พบว่า หลักการบริหารองค์กรมีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตและการช่วยเหลือคนไทยให้เดินทางกลับไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปี 2563 ประสบความสำเร็จ โดยปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำ (2) การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของภารกิจ (3) การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลและงบประมาณในภาวะวิกฤต และ (4) การบริหารและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

หลักการบริหารองค์กรและปัจจัยความสำเร็จข้างต้นมีความสำคัญสำหรับสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในการรับมือกับวิกฤต ตั้งแต่ช่วงก่อนการเกิดวิกฤต การติดตามสถานการณ์ การจับสัญญาณที่นำไปสู่วิกฤต และการวางแผนงานในช่วงก่อนและหลังวิกฤต รวมถึงการบริหารจัดการสภาวะวิกฤตในระหว่างช่วยเหลือคนไทยและนำคนไทยเดินทางกลับไทยในช่วงปี 2563 รวมถึงทำให้สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ได้ทราบถึงข้อจำกัดต่าง ๆ โดยเฉพาะประเด็นบุคลากรและงบประมาณ รวมถึงการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารและเครือข่ายของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมือง

กัลกัตตา ทำให้ความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศมีความสำคัญเพื่อสนับสนุนการช่วยเหลือคนไทยสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ตั้งแต่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การใช้เครือข่ายและความสัมพันธ์ที่องค์กรดังกล่าวมีอยู่ในพื้นที่ของตนเอง และการสนับสนุนภารกิจ การให้ความช่วยเหลือคนไทยในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกเมืองที่เป็นที่ตั้งของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ทั้งนี้ พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล เป็นองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศที่มีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินภารกิจการทูตเพื่อประชาชนของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และมีบทบาทสำคัญในช่วงสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากมีเครือข่ายและสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในลักษณะสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นของอินเดียที่การเข้าถึงและมีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่มีส่วนสำคัญอย่างมากในการดำเนินการต่าง ๆ หน่วยงานให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อยราบรื่น นอกจากนี้ การได้รับการสนับสนุนจากผู้มีจิตศรัทธาในไทยในการช่วยเหลือนำพระสงฆ์และคนไทยเดินทางกลับไทย ทำให้พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีศักยภาพในการบูรณาการและเสริมการทำงานซึ่งกันและกันกับสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในภาวะวิกฤตเป็นอย่างดี

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

4.2.1.1 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตาควรให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการทำงานร่วมกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าทั้งสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา และพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีความร่วมมือและการทำงานร่วมกันมาอย่างยาวนาน อย่างไรก็ตาม สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา สามารถเพิ่มพูนความร่วมมือกับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล โดยการจัดกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นประจำสม่ำเสมอ ทั้งในรูปแบบการจัดกิจกรรมร่วมกันและการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น ซึ่งจะช่วยให้ทั้งสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตาและพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีการประสานงานอย่างราบรื่นและสามารถขยายเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่มีความสำคัญในพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้นด้วย

4.2.1.2 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่กับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศควรสนับสนุนให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศเพิ่มความร่วมมือและกระชับความสัมพันธ์กับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศซึ่งสามารถมีส่วนร่วมสนับสนุนภารกิจของกระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะการทูตเพื่อประชาชนในการดูแลช่วยเหลือคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ เนื่องจากองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศมีเครือข่ายและสายสัมพันธ์กับหน่วยงานในพื้นที่ รวมถึงมีศักยภาพในการช่วยสนับสนุนภารกิจดังกล่าว

ในสถานการณ์วิกฤต องค์กรและเครือข่ายของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานร่วมกันในการช่วยเหลือดูแลคนไทยและช่วยสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ อาทิ บุคลากรและงบประมาณ ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงบรรเทาปัญหาจากข้อจำกัดต่าง ๆ ของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ ตลอดจนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่มีความจำเป็นเพื่อให้การดำเนินภารกิจในภาวะวิกฤตประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้ การส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในต่างประเทศควรมีการพิจารณาควบคู่กับบริบทอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ลักษณะสังคมวัฒนธรรม บทบาทขององค์กรในพื้นที่ ทั้งนี้ หากองค์กรเหล่านั้นมีบทบาทและเครือข่ายในพื้นที่ซึ่งเป็นประโยชน์กับภารกิจของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ ย่อมทำให้การบูรณาการและการทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.2.1.3 การพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะของบุคลากรในด้านการบริหารในสภาวะวิกฤต

กระทรวงการต่างประเทศควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะบุคลากรในด้านการบริหารจัดการในช่วงสถานการณ์วิกฤต โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางเพื่อให้บุคลากรมีทักษะและใช้หลักการบริหารจัดการในการรับมือ วางแผนงาน ตลอดจนแนะนำการปฏิบัติงานให้แก่ทีมงานในช่วงก่อนและระหว่างการสถานการณ์วิกฤต

นอกจากนี้ ทักษะการบริหารจัดการในสภาวะวิกฤตจะทำให้ผู้บริหารหน่วยงานของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศตระหนักถึงจุดแข็งและจุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงาน เพื่อให้สามารถหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาทั้งจากปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรผ่านการแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรหรือพันธมิตรอื่นในพื้นที่ต่อไป

ทั้งนี้ การพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะดังกล่าวสามารถกระทำได้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรอบรมข้าราชการระดับต่าง ๆ หรือการจัดอบรมหลักสูตรพิเศษในรูปแบบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญในเรื่องการบริหารในช่วงสถานการณ์วิกฤต

4.2.1.4 การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์วิกฤต

กระทรวงการต่างประเทศควรให้ความสำคัญกับการถอดบทเรียนการรับมือกับภาวะวิกฤตในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต อาทิ โรคระบาด ภัยพิบัติ และสงคราม โดยอาจจัดทำแนวปฏิบัติการรับมือสถานการณ์วิกฤตเป็นคู่มือเพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ และมีการรวบรวมแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ของแต่ละสำนักงานที่ได้ดำเนินการในช่วงวิกฤต เพื่อให้สามารถเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่สำหรับการนำไปปรับใช้อย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ต่อไป

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

4.2.2.1 ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในพื้นที่

สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านต่าง ๆ ของกระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะงานด้านการทูตเพื่อประชาชนและงานคนไทย โดยเน้นเรื่องการกระชับความสัมพันธ์ให้เพิ่มมากขึ้น การสนับสนุนองค์กรในรูปแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่ โดยอาจเป็นการมอบเงินให้แก่หน่วยงานที่ช่วยสนับสนุนงานด้านกงสุลซึ่งมีการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวภายใต้งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมคนไทยในต่างประเทศของกรมการกงสุล การจัดกิจกรรมร่วมกันในโอกาสต่าง ๆ และการมอบสิ่งของสนับสนุนองค์กรในโอกาสสำคัญ เป็นต้น

นอกจากนี้ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ควรแสวงหาองค์กรและพันธมิตรในพื้นที่เพิ่มเติม เพื่อขยายความร่วมมือกับองค์กรและพันธมิตรใหม่เหล่านี้ให้กว้างขวางมากขึ้น และสามารถผสานประโยชน์จากการความร่วมมือระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเชิงลึกที่จำเป็นสำหรับการประเมินสถานะแวดล้อมและสถานการณ์ที่อาจพัฒนาขึ้นเป็นวิกฤต

4.2.2.2 ตรวจสอบความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤต

สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ควรมีการตรวจสอบความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤตในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ได้แก่

ก. แผนอพยพคนไทย – ควรมีการทบทวนและปรับปรุงแผนอพยพคนไทยให้เป็นปัจจุบัน และปฏิบัติได้จริง

ข. ฐานข้อมูลคนไทย – ควรมีการตรวจสอบจำนวนคนไทยและข้อมูลการติดต่อคนไทยในพื้นที่เป็นประจำสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดระบบการลงทะเบียนคนไทยแบบออนไลน์เพื่อความสะดวกในการประมวลข้อมูล

ค. จุดติดต่อคนไทย – ควรมีการกำหนดจุดติดต่อคนไทยในพื้นที่ที่มีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นจุดประสานงานกับคนไทยในพื้นที่ต่าง ๆ

ง. บุคลากร – ควรมีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤตและเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ โดยมีการติดตามและประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจพัฒนาเป็นวิกฤตและจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร ทั้งข้าราชการและลูกจ้างท้องถิ่น รวมทั้งมีแผนงานที่ชัดเจนให้สามารถรับมือกับสถานการณ์วิกฤตได้อย่างทันท่วงที

จ. งบประมาณและการเงิน – ตรวจสอบและบริหารจัดการงบประมาณด้านการเงินของสำนักงานเพื่อให้มีความพร้อมในการเบิกจ่ายเงินในสถานการณ์วิกฤต รวมถึงเตรียมข้อเสนอการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในกรณีเร่งด่วนฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที

บรรณานุกรม

หนังสือ

Barton, Larry. การจัดการภาวะวิกฤต Crisis Management. แปลโดย ไพโรจน์ บาลัน.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2549.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. นำและบริหารยามวิกฤต: บทเรียนจากโควิด-19. กรุงเทพมหานคร : ซัคเซส พับลิชซิง, 2563.

จันทร์รัตน์ งามชนะ. บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองโกตาบารู ในการให้ความช่วยเหลือคนไทย ในช่วงวิกฤต Covid 19. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 12. กระทรวงการต่างประเทศ, 2563.

เขาวนีย์ ตังวงศ์ประเสริฐ. ข้อจำกัดการให้บริการงานกงสุลสำหรับคนไทยในแคนาดาของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา กรณีศึกษา การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 13. กระทรวงการต่างประเทศ, 2564.

ณัฐฐา สุนทรภา. บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮองกง ในการดูแลชุมชนไทยในช่วงสถานการณ์การชุมนุมประท้วงและในช่วงโควิด-19. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 12. กระทรวงการต่างประเทศ, 2563.

นฤชัย นินนาท. การบริหารจัดการของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซากาในภาวะวิกฤต: กรณีศึกษาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (โควิด 19). รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 12. กระทรวงการต่างประเทศ, 2563.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2562.

บทความในวารสาร

ชาติรี ปรีดาอนันตสุข. เปลี่ยนมุมมองของการจัดการวิกฤตด้วยแนวคิดการจัดการวิกฤตเชิงบูรณาการ (Change Crisis Management viewpoint with integrated Crisis Management Approach). วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2013) ตุลาคม 2555-มีนาคม 2556 : 27-38.

พระมหาศิวกร ปณฺญาวชิโร, พระครูใบฎีกา เฉลิมพล อริยวิโส และพระสุกฤษฏ์ ปิยสีโล. บทบาทและหน้าที่ของพระธรรมทูตจากอดีตสู่ปัจจุบัน. วารสารบัณฑิตแสงโคมด้า. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2564): 116.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงการต่างประเทศ. นโยบายการต่างประเทศ [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา:

<https://www.mfa.go.th/th/page/นโยบายการต่างประเทศ> [13 สิงหาคม 2565].

พระธรรมทูตในต่างแดน. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: <http://www.tidga.net/index.php/history/dhammaduta-history> [13 สิงหาคม 2565].

วัดไทยพุทธคยา. [ออนไลน์]. ไม่ปรากฏปี. แหล่งที่มา: <http://www.watthaibuddhagaya935.com/historywatthai.html> [13 สิงหาคม 2565].

การสัมภาษณ์

พระครูปลัดโพธิวงค์วรวัฒน์. เจ้าอาวาสวัดไทยราชทูต 609. สัมภาษณ์. 12 กันยายน 2565.

พระมหานិพนธ์ ญาณวิโร. เลขานุการเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา. สัมภาษณ์. 27 สิงหาคม 2565.

สวียา สันติพิทักษ์. อดีตกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา. สัมภาษณ์. 11 กันยายน 2565.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประกาศและมาตรการควบคุมโควิด-19 ของไทยและอินเดีย

ประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) เรื่องแนวปฏิบัติสำหรับผู้ดำเนินการเดินอากาศที่ทำการบินมายังประเทศไทย ลงวันที่ 19 มีนาคม 2563

ประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย
เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ดำเนินการเดินอากาศที่ทำการบินมายังประเทศไทย

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ และประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่องเพื่อเฝ้าระวังและควบคุมโรค นั้น

ปัจจุบันปรากฏว่าองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ประกาศยกระดับ สถานการณ์แพร่ระบาดดังกล่าวเป็นโรคระบาดทั่วโลก (Pandemic) ดังนั้น เพื่อประโยชน์สาธารณะในการป้องกัน และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนภายในประเทศในวงกว้างและเพื่อการกำกับดูแลการบินพลเรือนใน ภาวะจำเป็นให้ได้อย่างทันห่วงที่ สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยจึงออกประกาศแนวทางปฏิบัติ สำหรับผู้ดำเนินการเดินอากาศที่ทำการบินมายังประเทศไทย ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับผู้ดำเนินการเดินอากาศเกี่ยวกับการให้บริการจากห้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตรายกรณี โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และพื้นที่ที่มีการระบาดต่อเนื่อง ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

๒. ผู้โดยสารที่จะเดินทางมายังประเทศไทยต้องได้รับการแยกกัก กักกัน ควบคุมไว้สังเกต หรือ อยู่ภายใต้มาตรการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออย่างอื่นตามที่พนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุม โรคติดต่อระหว่างประเทศกำหนด

๓. ให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศที่ให้บริการผู้โดยสารที่จะเดินทางมายังประเทศไทยดำเนินการ คัดกรองดังต่อไปนี้ ในเวลาที่ผู้โดยสารแสดงตัวเพื่อออกบัตรขึ้นเครื่อง (Check-in)

(๑) ตรวจสอบใบรับรองแพทย์ (Health Certificate) ที่ออกให้โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมง ก่อนการเดินทาง ซึ่งยืนยันว่ามีการตรวจผู้โดยสารแล้วไม่พบเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

(๒) ตรวจสอบกรมธรรม์ประกันภัยที่แสดงการคุ้มครองการรักษาพยาบาลในประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมถึงโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ

- ๒ -

๔. ในกรณีที่ผู้โดยสารที่จะเดินทางมายังประเทศไทยเป็นผู้มีสัญชาติไทย ให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศดำเนินการคัดกรอง ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่ามีสุขภาพเหมาะสมต่อการเดินทางทางอากาศ (Fit to Fly)
- (๒) ตรวจสอบหนังสือรับรองการเดินทางกลับประเทศไทยที่สถานเอกอัครราชทูตไทยสถานกงสุลใหญ่ หรือกระทรวงการต่างประเทศออกให้

๕. หากพบว่าผู้โดยสารไม่สามารถแสดงเอกสารหลักฐานตาม ๓. หรือ ๔. ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศปฏิเสธการขึ้นเครื่องและงดการออกบัตรขึ้นเครื่อง (Boarding Pass)

๖. เมื่อได้คัดกรองผู้โดยสารตาม ๓. หรือ ๔. และออกบัตรขึ้นเครื่องให้ผู้โดยสารแล้ว ให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศจัดให้ผู้โดยสารกรอกข้อมูลแสดงที่พักที่สามารถติดต่อได้ในประเทศไทย ตามแบบ ต.๘ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ และยื่นต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศที่สนามบินปลายทาง หรือกรอกข้อมูลใน Application "AOT Airport of Thailand"

๗. ผู้ดำเนินการเดินอากาศควรใช้มาตรการในการป้องกันโรคติดต่อบนอากาศยาน ดังต่อไปนี้

(๑) จัดที่นั่งผู้โดยสารให้มีระยะห่างจากกันมากที่สุดเท่าที่ทำได้ตั้งแต่เมื่อออกบัตรโดยสาร และจัดพื้นที่ในห้องโดยสารไว้สำหรับเฝ้าระวังผู้โดยสารที่มีอาการไข้ ไอ หรือเจ็บป่วย หากมีความจำเป็น

(๒) แจ้งให้ผู้โดยสารทราบถึงวิธีการป้องกันโรคติดต่อและสวมหน้ากากอนามัยตลอดเที่ยวบิน หรือจัดเตรียมอุปกรณ์อื่นที่จำเป็นสำหรับการป้องกันตนเองจากการติดต่อ

(๓) พิจารณาจำกัดการให้บริการในห้องโดยสาร เพื่อลดความจำเป็นในการเข้าใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานกับผู้โดยสาร

(๔) กำหนดให้เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานทุกคนสวมหน้ากากอนามัย

๘. เมื่อเดินทางถึงประเทศไทย ผู้ดำเนินการเดินอากาศที่ให้บริการขนส่งผู้โดยสารต้องดำเนินการฆ่าเชื้อหรือทำความสะอาดอากาศยานตามมาตรฐานที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศกำหนด

๙. เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศมีอำนาจออกคำสั่งตามความในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามผู้ใดเข้าไปในหรือออกจากอากาศยานที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งยังไม่ได้รับการตรวจจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ และห้ามนำพาหนะอื่นใดเข้าเทียบอากาศยานนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

(๒) ดำเนินการหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(ก) กำจัดความตืดโรค เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ของโรค

(ข) จัดให้อากาศยานจอดอยู่ ณ สถานที่ที่กำหนดให้จนกว่าเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศจะอนุญาตให้ไปได้

(ค) ให้ผู้เดินทางซึ่งมาเทียบพาหนะนั้นรับการตรวจในทางแพทย์ และอาจให้แยกกัก กักกัน คุมไว้สังเกต หรือรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ณ สถานที่และระยะเวลาที่กำหนด

- ๓ -

๑๐. ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรการตาม ๓., ๔. หรือ ๕. ผู้ดำเนินการเดินอากาศจะต้องเป็นผู้
ออกค่าใช้จ่ายในการขนส่งผู้โดยสารซึ่งมากับอากาศยานนั้น เพื่อแยกกัก กักกัน คุมไว้สังเกต หรือรับการสร้าง
เสริมภูมิคุ้มกันโรคตลอดทั้งออกค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
ระหว่างประเทศตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑๑. ให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังโรคติดต่ออันตรายและมาตรการป้องกัน
และควบคุมโรคติดต่ออันตรายตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามความในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ
พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเคร่งครัด

๑๒. ให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศแจ้งแนวปฏิบัติดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ประจำสถานีต้นทางและ
เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานให้ทราบและถือปฏิบัติ และให้เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานประกาศเพิ่มเติมบนอากาศยาน
ให้ผู้โดยสารทราบโดยทั่วกัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๐.๐๐ น. ของประเทศไทย เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายจุฬา สุขมานพ)

ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

ประกาศกระทรวงสาธารณสุขอินเดียเรื่องการระงับการทำการบินของเที่ยวบินพาณิชย์
ต่างประเทศเข้าและออกอินเดียทุกเที่ยวบิน ลงวันที่ 19 มีนาคม 2563

Issued on 19-03-2020

Government of India

Ministry of Health & FW

Additional Travel Advisory for Novel Coronavirus Disease (COVID-19)

In continuation of the travel advisories issued on 11th March, 16th March and 17th March 2020, the following additional advisory is issued:

1. No scheduled international commercial passenger aircraft shall take off from any foreign airport for any airport in India, after 0001 hrs GMT of March 22, 2020 (*i.e. 0531 hrs Indian Standard Time (IST) of March 22, 2020). These instructions shall remain in force till 0001 hrs GMT of March 29, 2020.
2. A maximum travel time of 20 hours is permissible for such commercial passenger aircraft to land in India.
3. As such, no incoming scheduled international commercial passenger aircraft shall be allowed to disembark its passengers *on Indian soil* (Foreigner or Indian) after 2001 hrs GMT of March 22, 2020 (*i.e. 0131hrs IST of March 23, 2020).
4. These instructions are in addition to the travel restrictions/ advisories already issued and under implementation.
5. The above are temporary measures to restrict the spread of COVID-19, and are subject to review by Government.

นายกรัฐมนตรีอินเดียออกประกาศทางโทรทัศน์เรื่องมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของ
โควิด-19 วันที่ 24 มีนาคม 2563

9/25/22, 2:16 PM

PM calls for complete lockdown of entire nation for 21 days

[Print](#)[XClose](#)

**Press Information Bureau
Government of India
Prime Minister's Office**

24-March-2020 23:01 IST

PM calls for complete lockdown of entire nation for 21 days

PM addresses the nation on COVID-19

Prime Minister Shri Narendra Modi called for a complete lockdown of the entire nation for the next 21 days beginning at midnight tonight in an effort to contain the COVID-19 Pandemic.

In a special televised address to the Nation the Prime Minister said that even those nations with the best of the medical facilities could not contain the virus and that the social distancing is the only option to mitigate it.

“All of you are also witnessing how the most advanced countries of the world have been rendered absolutely helpless by this pandemic. It is not that these countries are not putting in adequate efforts or they lack resources. The Coronavirus is spreading at such a rapid pace that despite all the preparations and efforts, these countries are finding it hard to manage the crisis.

The analysis of happenings in all these countries since the last two months, and the opinion of experts has proved that there is only one way to effectively deal with Coronavirus - Social Distancing” he said.

Cautioning of those who are careless, the Prime Minister said, “carelessness of a few, ill-conceived notions of a few can put you, your children, your parents, your family, your friends, the entire country in grave jeopardy. It will be impossible to estimate the price India will have to pay if this carelessness continues.”

He also urged the people to take the lockdown imposed by the State Governments in several parts of the country, in the last few days with utmost sincerity.

The Prime Minister announced that from midnight tonight onwards, the entire country shall go under complete lockdown, a total ban is being imposed on people, from stepping out of their homes for a period of 21 days.

He said this decision was taken from the experiences of health sector experts and experiences of other countries and that 21 days is essential to break the chain of infection.

He added that this will be a few levels more than Janata-Curfew, and also stricter. He said this decision is vital in order to protect the country, and each of its citizens against Corona Pandemic.

Discussing the economic impact owing to the Pandemic, the Prime Minister said, “The nation will have to certainly pay an economic cost because of this lockdown. However, to save the life of each and every Indian is our top most priority. Hence, It is my plea to you to continue staying wherever you are right now in the country.”

The Prime Minister explained that if the situation is not brought under control in the next 3 weeks, the country could go back 21 years and that several families would be devastated forever. Hence, he urged the people to do just one thing in the

9/25/22, 2:16 PM

PM calls for complete lockdown of entire nation for 21 days

next 21 days - to stay inside their homes.

The Prime Minister said the experiences of those countries that have been able to contain Corona offer some ray of hope.

He said that those countries that observed lockdown and where people adhered to the rules are able to surmount the pandemic.

The Prime Minister said, "India is at a stage where our current actions will determine how much we are able to minimize the impact of this disaster. It's time to consistently keep strengthening our resolve. It's time to exercise caution at every step. You have to remember that Jaan hai toh Jahaan hai. This is the time for patience and discipline. Until the lockdown situation remains, we must keep our resolve, we must keep our promise."

The Prime Minister said the Central and State Governments countrywide are working swiftly to ensure that citizens do not face much inconvenience in their daily life. He said that provisions have been made to ensure supplies of all essential items continue smoothly. He added that along with the Central and State Governments, individuals from civil societies and institutions are constantly striving to reduce the problems of the poor during this period of crisis.

Shri Modi announced that the Government has provided Rupees Fifteen Thousand Crore (Rs 15,000,00,00,000) for strengthening the medical infrastructure and treatment of the Corona infected patients.

He appealed to the people to beware of any kind of rumors or superstitions circulating during such times. He requested the people not to take any medication without consulting doctors if you are showing any symptoms of this infection. He expressed confidence of every Indian abiding by the instructions of the Government and local authorities during this crucial hour.

The Prime Minister praised every Indian who came together in the hour of crisis and contributed with full responsibility and sensitivity to ensure the success of Janata Curfew. He added "Through one day of Janata-Curfew, India proved that at the time of crisis befalling our nation, at the time of crisis befalling humanity, how each and every Indian comes together to put forth united efforts to deal with it."

The Prime Minister concluded though 21 days of lockdown is a long time, but it is equally essential for your safety and that of your family. He expressed confidence that every Indian will not only successfully fight this difficult situation but also emerge victorious.

VRRK/AK

ภาคผนวก ข

แผนช่วยเหลือคนไทยของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กรณีการระบาดของโควิด-19

จุดประสานงาน: วัดไทยพุทธคยา
รัฐพิหาร

จำนวนคนไทยที่จะกลับ

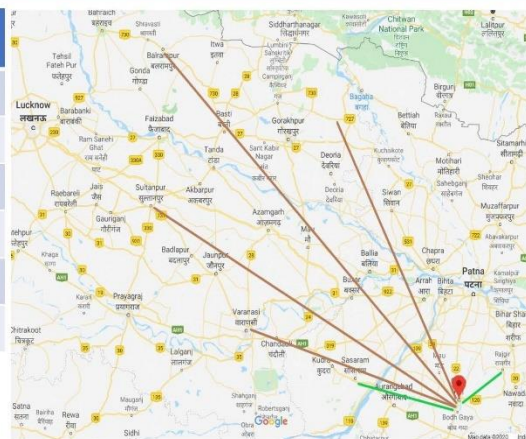
เขตอาณา สภ. ณ กัลกัตตา
รัฐพิหาร = 236 คน
เขตอาณา สภ. ณ นิวเดลี
รัฐอุตตรประเทศบางส่วน = 200 คน (รอยืนยัน)
รวมทั้งสิ้น = 436 คน

หมายเหตุ: อาจแบ่งกลุ่มคนไทยประมาณ 220 คนเดินทางในเครื่องบินที่กัลกัตตา (aircraft capax 297 คน)

เมือง	จำนวนคน (ประมาณ)	เวลาเดินทาง
ราวคอร์ท	10	04.00 น. 80 กม./3 ชม.
นะลันดา	19	03.00 น. ~30 กม./1.4 ชม.
พาราณสี	15 (รอ สภ. ขึ้นบิน)	250 กม./7 ชม.
กุติยวรา	170 (รอ สภ. ขึ้นบิน)	01.00 น. 325 กม./10 ชม.
สุคคานปุรี	15 (รอ สภ. ขึ้นบิน)	19.00 น. D-1 450 กม./12 ชม.
บัตร์นปุรี	15 (รอ สภ. ขึ้นบิน)	15.00 น. D-1 550 กม./15 ชม.

สมมติฐาน

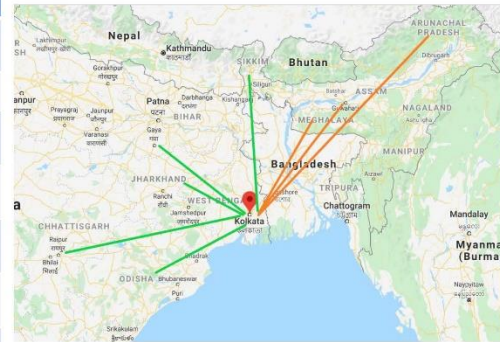
- คนไทยถึงวัดฯ 07.00-08.00 น.
- คัดกรอง FTF: ใช้เวลา 6 ชั่วโมง
- ออกจากวัดฯ 15.00 น.
- ถึงสนามบิน 15.30 น.
- เดินทางกลับไทย 17.00 น.

จุดประสานงาน : สกญ. ณ เมืองกัลกัตตา รัฐเบงกอลตะวันตก

จำนวนคนไทยที่จะกลับ
 เขตอาณา สกญ. กัลกัตตา (79 คน)
 รัฐเบงกอล ตต. = 73 คน
 รัฐฌาร์ขัณฑ์ = 3 คน
 รัฐอัสสัม = 1 คน
 รัฐอิตตา = 2 คน
 เขตอาณา สอท. เดลี (5 คน)
 รัฐเกรละ = 1 คน
 รัฐอรุณาจัล = 2 คน
 รัฐยัสสัม = 2 คน
รวมทั้งสิ้น = 84 คน
 หมายเหตุ: อาจแบ่งกลุ่มคนไทยจากศกญ.
 ประมาณ 220 คน เดินทางมาขึ้นเครื่องบินที่กัลกัตตา (aircraft capax 297 คน)

เมือง	จำนวนคน (ประมาณ)	เวลาเดินทาง
พาราณสี	3	D-1 02:00 น. หรือ 19 ชม. เครื่องบิน 1:30 ชม.
ลัคเนา	2	03:00 น. 10:00 น. / 19:40 น.
พารา	ไม่มีประมาณ 220	D-1 02:00 น. หรือ 19 ชม. เครื่องบิน 1:30 ชม.
คยาปูร์	3	D-1 / 00:30 น. 280 กม. / หรือ 7 ชม. เครื่องบิน 2 ชม.
อัครา	1	D-1 08:00 น. หรือ 10 ชม. เครื่องบิน 2 ชม.
มัลลาร์	2	D-1 4:00 น. หรือ 19 ชม. เครื่องบิน 1:30 ชม.
นาคปุร์	1	D-1 1:20 น. หรือ 19 ชม. เครื่องบิน 1:30 ชม.
ทมิฬนาฑู	2	D-1 1:20 น. หรือ 27 ชม. เครื่องบิน 2 ชม.
กัวราตอร์	2	D-1 1:20 น. หรือ 26 ชม. เครื่องบิน 1:30 ชม.

สมมติฐาน
 - คนไทยถึง สกญฯ 07.00 เป็นต้นไป
 - คัดกรอง FTF ใช้เวลา 6 ชั่วโมง
 - ออกจาก สกญฯ 17.00 น.
 - ถึงสนามบิน 18.00 น.
 - เดินทางกลับไทย 20.00 น.

(ร่าง) เส้นทางเคลื่อนย้ายทางอากาศ ท่าอากาศยานนานาชาติ เมืองคยา รัฐพิหาร

ท่าอากาศยานคยา
 - ท่าอากาศยานขนาดเล็ก
 - รองรับเครื่องบินพาณิชย์ ขนาด A320
 ความจุ 168-180 ที่นั่ง (เสนอใช้เครื่องบิน 2 เที่ยวบิน)
 ทั้งสิ้นจำนวนผู้ประสงค์เดินทางกลับด้วย)
 - สายการบินที่เคยทำการบินไป-กลับไทย ได้แก่ Thai Smile และ Air Asia

จำนวนคนไทยที่จะกลับ
 เขตอาณา สกญ. กัลกัตตา
 รัฐพิหาร = 236 คน
 เขตอาณา สอท. นิวเดลี
 รัฐอูฑระประเทศบางส่วน = 200 คน (รอขึ้นชั้น)
รวมทั้งสิ้น = 436 คน
 หมายเหตุ: อาจแบ่งกลุ่มคนไทยประมาณ 220 คนเดินทางขึ้นเครื่องบินที่กัลกัตตา (aircraft capax 297 คน)

(ร่าง) เส้นทางเคลื่อนย้ายทางอากาศ ท่าอากาศยานนานาชาติ NSCBI เมืองกัลกัตตา

ท่าอากาศยาน NSCBI กัลกัตตา

- ท่าอากาศยานมีขนาดใหญ่และรองรับเครื่องบินขนาดใหญ่กว่าท่าอากาศยานนาคยา
- สายการบินที่โดยทำการบินไป-กลับไทย ได้แก่ THAI / INDIGO / Air Asia / Spice Jet / Royal Bhutan / Druk Air
- ความจุเครื่องบินที่โดยทำการบิน 297 ที่นั่ง – TG (B777-200) 126-180 ที่นั่ง – Indigo/others (A320/319)

จำนวนคนไทยที่จะกลับ

เขตอาณา สกน. กัลกัตตา (79 คน)
เขตอาณา สอท. เดลี (6 คน)
รวมทั้งสิ้น = 84 คน
หมายเหตุ: อาจแบ่งกลุ่มคนไทยจากคยา ประมาณ 220 คน เดินทางมาขึ้นเครื่องบินที่กัลกัตตา (aircraft capax 297 คน)

แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนไทย กรณีการระบาดของ COVID-19

สมมติฐาน : (1) ช่วยเหลือคนไทยเดินทางกลับไทย ระหว่าง lockdown หรือ หลัง lockdown ทันทีในโอกาสแรก โดยใช้เครื่องบินเช่าเหมาลำ หรือเที่ยวบินพาณิชย์ที่เปิดให้บริการ หลัง lockdown ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ (พิจารณาสายการบินที่ทำการบินในเส้นทางปกติ เช่น THAI/Thai Smile/Indigo/Air India/Air Asia)
(2) เน้นหลักการ Social Distancing และทำงาน online ผ่านอีเมล/ไลน์ฯ เพื่อลดความจำเป็นในการติดต่อ สกน. ซึ่งจะช่วยความเสี่ยงโรคติดต่อเมื่อมีคนรวมตัวกันจำนวนมาก

การดำเนินการก่อนการนำคนไทยกลับประเทศไทย

- (1) ทราบ ข้อมูลคนไทยผู้ตกค้าง – รณรงค์ให้คนไทย/ผู้ตกค้างในเขตอาณา ลงทะเบียนคนไทยผ่านระบบ online ของ สอท.นิวเดลี เพื่อทราบ ข้อมูลบุคคลที่ตก/ความประสงค์กลับ
- (2) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำคัญ/ด้านแนวข้อต่างๆ - เรื่องการเตรียมเอกสารกลับไทยและการต่อวีซ่า เป็นต้น ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ e-mail/เฟสบุ๊ก/ไลน์/hotline
- (3) แคนนำคนไทยกลับ ปทท. – ทำแผนช่วยเหลือคนไทย ได้แก่ การกำหนดจุดประสานงาน (ที่ทำการ สกน.กัลกัตตา และวัดไทยพุทธคยา) หาข้อมูลเรื่องท่าอากาศยานที่วี / ประสานข้อมูลสายการบินที่เปิดบริการได้และราคา การจัดแบ่งกลุ่มคนไทยและความจำเป็นเร่งด่วนการกลับไทย / ประสานหาขานพาหนะนำคนไทยที่ยืนเขตอาณาต่างๆ ไปยังจุดรวมตัวหรือท่าอากาศยานเพื่อกลับไทย การเตรียมชื่อสถานพยาบาลเพื่อแนะนำคนไทยชื่อ "fit-to-fly"
- (4) เตรียมความพร้อมการออกหนังสือรับรองกลับ ปทท. – เตรียมขั้วงานระบบลงทะเบียน online ของกระทรวงฯ ให้พร้อม และยังเปิดให้ข้อหนังสือรับรองฯ แบบเดิม ในกรณีจำเป็น คู่ขนานกันไป เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน แต่เน้นการรับส่งเอกสารและหนังสือรับรองทางช่องทาง online ตามแนวทาง social distancing และหลักสุขอนามัย
- (5) กระทบประสานงานกับ สอท. นิวเดลี – บูรณาการแผนและข้อมูลต่างๆ กับ สอท. นิวเดลี เพื่อแจ้ง สอท. เสนอกระทรวงฯ เกี่ยวกับการอพยพหรือเคลื่อนย้ายคนไทยรูปแบบที่เหมาะสม / ประสานรัฐบาลอินเดีย เพื่อรออนุมัติการเคลื่อนย้ายคนไทย การรออนุญาตขานพาหนะนำคนไทย / การติดต่อประสานสายการบินรับคนไทย
- (6) ประสานภาคเอกชน เรื่องวิธีและรูปแบบการดำเนินการกลับ ปทท.- เมื่อมีความชัดเจนเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการนำคนไทยกลับ ปทท. แล้ว ให้ประชาสัมพันธ์ไปยังคนไทยเพื่อให้ สกน.ทราบจำนวนผู้ที่ประสงค์กลับไทย และคนไทยทราบเงื่อนไขการกลับ ปทท. (หากต้องรับมิชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางด้วยตนเอง – โดยการยื่นเงินตรงจากราชการหรือหากชำระเงินกับสายการบินโดยตรง)

การดำเนินการในช่วงการนำคนไทยกลับประเทศไทย

- (1) การจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวก จุดเคลื่อนย้ายคนไทยเพื่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย-สกน. ณ เมืองกัลกัตตา / รัฐพิหาร-วัดไทยพุทธคยา เพื่อ สกน. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเคลื่อนย้ายคนไทยจากที่ตกไปยังจุดรวมตัว/ท่าอากาศยาน (รัฐบาลท้องถิ่นท่าอากาศยาน/CISF/ตม./ศร.) และให้ผู้เดินทางขึ้นเอกสารยินยอมขอใช้เงินสด รวมถึงการออกหนังสือรับรองฯ เพิ่มเติมในบางกรณีที่ยื่นเอกสารล่าช้า
- (2) กระทบประสานงานกับสายการบินที่รับคนไทยกลับ ปทท. - ส่งข้อมูลชื่อ ผดส. และสำเนาหนังสือรับรอง สกน.ฯ ให้แก่สายการบิน เพื่อสายการบินดำเนินการที่เกี่ยวข้องและทำ passenger manifest สำหรับรับแจ้ง ทม. CISF ด้านหน้าอาคารสนามบินเพื่อให้ ผดส. เดินทางเข้าท่าอากาศยานได้

ขั้นตอนการดำเนินการอพยพ/ช่วยเหลือคนไทย		
การดำเนินการ	กรณีอพยพคนไทยฉุกเฉินเร่งด่วน	กรณีช่วยเหลือเคลื่อนย้ายคนไทยกลับประเทศ (หลัง lockdown)
1. ช่วงเตรียมการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทราบข้อมูลคนไทย ทราบรายชื่อจำนวนที่พัก/ความประสงค์กลับ/ตกค้างหรือไม่/มีตัวกลับอยู่แล้วหรือไม่ และจัด priority กลุ่มคนไทยที่ต้องอพยพก่อนหลัง 2. นวส. ข้อมูลข่าวสารและประกาศสำคัญ เช่น การเตรียมเอกสารกลับ ปพท./การต่อวีซ่า 3. ทำแผนนำคนไทยกลับ หาข้อมูลต่างๆ เพื่อทำแผน ได้แก่ กำหนดจุดประสานงาน/ข้อมูลสนามบินที่กำหนด/หาสายการบินที่รับอพยพ/จัด priority ครบกลับ/รถเช่า/วีซี-ข้ามต่อน้ำคนไทยไปยังท่าอากาศยานและนำสถานพยาบาลออก FTF Certificate 4. การออกหนังสือรับรองกลับไทย เตรียมความพร้อมทั้งระบบ online ของกระทรวงฯ และระบบ manual 5. ประสานงานกับหน่วยงานเพื่อขออนุญาตอพยพ ได้แก่ สอท./วีดีลีส ะสานทางการท่องเที่ยว/ตม./CISF/สนามบิน ฯลฯ 6. มีแผนแนวทางและขั้นตอนการอพยพให้คนไทยรับทราบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทราบข้อมูลคนไทย ทราบรายชื่อจำนวนที่พัก/ความประสงค์กลับ/ตกค้างหรือไม่/มีตัวกลับอยู่แล้วหรือไม่ และจัดเรียง priority กลุ่มคนไทยที่จะช่วยให้กลับ 2. นวส. ข้อมูลข่าวสารและประกาศสำคัญ เช่น การเตรียมเอกสารกลับ ปพท./การต่อวีซ่า 3. ทำแผนนำคนไทยกลับ หาข้อมูลต่างๆ เพื่อทำแผน ได้แก่ กำหนดจุดประสานงาน/ข้อมูลสนามบินที่กำหนด/หาสายการบินเรื่องการทำตัวให้คนไทย/จัด priority คนกลับ/รถเช่า/วีซี-ข้ามต่อน้ำคนไทยไปยังท่าอากาศยานและนำสถานพยาบาลออก FTF Certificate 4. การออกหนังสือรับรองกลับไทย เตรียมความพร้อมทั้งระบบ online ของกระทรวงฯ และระบบ manual 5. ประสานงานกับหน่วยงานเพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายคนไทย ได้แก่ สอท./วีดีลีส ะสานทางการท่องเที่ยว/ตม./CISF/สนามบิน ฯลฯ 6. มีแผนแนวทางการเดินทางกลับ ปพท. ให้คนไทยรับทราบ
2. ช่วงการอพยพ/เคลื่อนย้าย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเคลื่อนย้ายคนไทย (กักตัก/ควา) เพื่อประสานงานกับหน่วยงานอินเดียตั้งแต่มิเดินทางอพยพถึงสนามบิน/ออกเอกสารรับรองการเดินทางหนังสือสัญญาตัววีเงิน 2. ประสานงานสายการบิน แจ่งข้อมูล ผดส. เพื่อดำเนินการนำ ผดส. ขึ้นเครื่องบินกลับ ปพท. 3. ประสานหน่วยงานไทย – ส่งข้อมูล ผดส. และกำหนดการเดินทาง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเคลื่อนย้ายคนไทย (กักตัก/ควา) เพื่ออำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ไทย(เจรจากับสายการบินเพียงเล็กเพียงวินหรือประสานสายการบินเพื่อคนไทยซื้อตั๋วใหม่)ออกเอกสารรับรองการเดินทางหนังสือสัญญาตัววีเงิน 2. ประสานงานสายการบิน แจ่งข้อมูล ผดส. เพื่อดำเนินการนำ ผดส. ขึ้นเครื่องบินกลับ ปพท. 3. ประสานหน่วยงานไทย – ส่งข้อมูล ผดส. และกำหนดการเดินทาง
3. หลังอพยพ/เคลื่อนย้าย	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำส่งเอกสารต่างๆ ให้กระทรวงฯ เช่น เอกสารการเบิกจ่าย งบปม. 2. สสร. ทรัพย์สินการ ภัท ติและสถิติต่าง ๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำส่งเอกสารต่างๆ ให้กระทรวงฯ เช่น เอกสารการเบิกจ่าย งบปม. 2. สสร. ทรัพย์สินการ ภัท ติและสถิติต่าง ๆ

ภาคผนวก ค
คำถามประกอบการสัมภาษณ์

1. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์อดีตกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา

1) ในสถานการณ์วิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในอินเดีย เมื่อปี 2563 กงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ใช้หลักการบริหารองค์กรอย่างไร และหลักการภาวะผู้นำมีส่วนของความสำเร็จในการดำเนินการอย่างไร

2) สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตามีการบริหารจัดการทรัพยากร (บุคลากรและงบประมาณ) ที่มีจำกัดอย่างไรในสถานการณ์วิกฤตโควิด-19

3) เครือข่ายและความสัมพันธ์ระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างไรในการทำงานร่วมกันในการช่วยเหลือดูแลคนไทยในสถานการณ์วิกฤตโควิด-19

2. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เลขานุการเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา

1) ก่อนอินเดียปิดน่านฟ้าและประกาศมาตรการปิดเมือง สถานการณ์ในพื้นที่พุทธคยาเป็นอย่างไร พระสงฆ์และฆราวาสที่พำนักระยะยาวและนักท่องเที่ยวที่พำนักในระยะสั้น ตระหนักถึงสถานการณ์และเดินทางกลับก่อนกำหนดหรือไม่

2) วัดไทยพุทธคยาได้ประสานงานและแจ้งเครือข่ายวัดต่าง ๆ ให้คนไทยเลื่อนกำหนดการเดินทางกลับด้วยวิธีใดบ้าง และมีกลุ่มที่กลับทันหรือไม่ หากกลับไม่ทัน เนื่องจากสาเหตุใด

3) หน่วยงานต่าง ๆ ในพุทธคยาให้ความร่วมมือกับวัดไทยพุทธคยาในช่วงการจัดเที่ยวบินเช่าเหมาลำเพื่อให้คนไทยเดินทางกลับไทยอย่างไร

4) การทำงานร่วมกันระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา กับพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีส่วนทำให้การช่วยเหลือดูแลคนไทยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพอย่างไร

3. คำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดไทยราชทูต 609

1) ในช่วงก่อนที่อินเดียประกาศยกเลิกการทำการบินของเที่ยวบินพาณิชย์ระหว่างประเทศและมาตรการปิดเมือง มีเด็กนักเรียนไทยอาศัยอยู่ในเมืองดาร์จีลิงจำนวนเท่าไร และมีการเดินทางกลับก่อนกำหนดหรือไม่

2) พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล มีการประสานงานกับสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ในการช่วยเหลือคนไทยและนักเรียนไทยทั้งช่วงก่อนปิดเมืองและในช่วงการปิดเมืองอย่างไร

3) พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ได้ติดต่อและประสานงานกับเด็กนักเรียนและชุมชนไทยในพื้นที่อย่างไร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายเกษมสันต์ ทองศิริ
ประวัติการศึกษา	– เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ – รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) ภาควิชาอังกฤษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2545 เข้ารับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2546 เจ้าหน้าที่การทูต 3 กองสนเทศเศรษฐกิจ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ พ.ศ. 2547 เจ้าหน้าที่การทูต 4 กองสนเทศเศรษฐกิจ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 เลขานุการตรี/เลขานุการโท สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงซันโตอาโก พ.ศ. 2553 นักการทูตชำนาญการ กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ พ.ศ. 2554 นักการทูตชำนาญการ กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ พ.ศ. 2555 เลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน พ.ศ. 2558 ที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน พ.ศ. 2559 นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กองเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน ทางการทูต กรมพิธีการทูต พ.ศ. 2561 กงสุล สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา พ.ศ. 2562 รองกงสุลใหญ่ (ท้องถิ่น) สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา พ.ศ. 2563 รองกงสุลใหญ่ และ Head of Chancery สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักการทูตชำนาญการพิเศษ กองเอเชียใต้และเอเชียกลาง กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา